

แนวทางการกำกับดูแลสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย
(ฉบับสมบูรณ์)

นางสาว กนิษฐา ธีรศรีศุภกร

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา แนวทางการกำกับดูแลสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

โดย นางสาว กนิษฐา ธีรศรีศุภกร

รหัสประจำตัว 618 61510 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา กฎหมายธุรกิจทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์

ปีการศึกษา 2562

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์)

บทคัดย่อ

ธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีอัตราการเจริญเติบโตในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปัจจัยส่วนหนึ่งเป็นเพราะสภาพโครงสร้างทางสังคมของประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ประชากรไทยนิยมเลี้ยงสัตว์ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทของกฎหมายในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยแล้ว จะพบว่าธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเข้ามากำกับควบคุมดูแล การกำกับควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงยังเป็นไปในลักษณะของการดาเนินธุรกิจแบบทั่วไป ซึ่งขัดแย้งกับลักษณะโดยธรรมชาติของธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ที่จะต้องมีมาตรฐานเฉพาะในการดูแลสัตว์เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์ อีกทั้งเพื่อไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิของสัตว์

จากศึกษาเมื่อมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศที่ทำการศึกษาคือประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ ทั้งสองประเทศจะมีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะเจาะจง ผลดีของการมีกฎหมายที่ควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นการเฉพาะนี้นำไปสู่การควบคุมมาตรฐานในการดูแลสัตว์ให้มีความปลอดภัยและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนด รวมถึงตรงตามชนิดและประเภทของสัตว์ ยิ่งไปกว่านั้นทั้งประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ยังมีหน่วยงานเฉพาะที่เข้ามาควบคุมตรวจสอบการประกอบธุรกิจและการออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง หน่วยงานเฉพาะเหล่านี้มีทั้งหน่วยงานในส่วนกลางและการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการกำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง นอกจากนี้กฎหมายทั้งสองประเทศจะให้ความสำคัญ กับการอบรมผู้เป็นเจ้าของธุรกิจและพนักงานที่มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์ให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการดูแลสัตว์ รวมไปถึงการกำหนดสถานที่ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับตัวสัตว์ มีการจัดทำแผนงานที่ชัดเจนในการดูแลสัตว์ ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์พยายามออกแบบและกำหนดมาตรการให้สถานประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีการดูแลสัตว์ให้มีมาตรฐานและส่งเสริมต่อสวัสดิภาพของสัตว์และสิทธิของสัตว์ขั้นพื้นฐาน

ดังนั้นผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะว่าให้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะในการใช้ควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง โดยใช้แนวทางการบัญญัติกฎหมายของต่างประเทศมาบัญญัติเป็นกฎหมายเฉพาะและกำหนดให้มีหน่วยงานเฉพาะทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการเข้าควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย รวมไปถึงการควบคุมดูแลการละเมิดหรือการทารุณกรรมสัตว์ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการเกิดโรคติดต่ออีกทางหนึ่งด้วย เพื่อยกระดับมาตรฐานของสถานประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยให้ได้รับมาตรฐานตามกฎหมายสากลว่าการทารุณกรรมสัตว์และสวัสดิภาพของสัตว์

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตตศึกษาเรื่องแนวทางการกักตุนและสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย จะไม่สำเร็จล่วงไปได้ด้วยดีหากผู้เขียนไม่ได้รับความเมตตาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ท่าน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ วาทินพงศ์พันธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ ค ปรึกษา และคำชี้แนะในการจัดทำเอกัตตศึกษาเล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งผู้เขียนสามารถท าสัตตศึกษาเล่มนี้ได้สำเร็จล่วง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมาย เศรษฐกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการอบรม สั่งสอน ให้ความรู้ และให้มุมมองใหม่ ที่ผู้เขียนไม่เคยเรียนรู้มาก่อน ตลอดจนเจ้าหน้าที่หลักสูตรฯ ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวและเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมีความอดทนและความพยายามในการท าสัตตศึกษาเล่มนี้ให้สำเร็จล่วง

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรนี้ จนกระทั่งถึงการท าสัตตศึกษาเล่มนี้ได้สำเร็จล่วง

หากมีความผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยไว้ด้วยความยินดี

กนิษฐา อีร์ศรีศุภร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความส ัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 วิธีด าเนินการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	4
บทที่ 2 ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	5
2.1 ความหมายของสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง.....	5
2.2 ความเป็นมาของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง.....	7
2.3 ลักษณะการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	9
2.3.1 สถานที่ประกอบกิจการ	9
2.3.2 ที่พักอาศัยของสัตว์เลี้ยง	10
2.3.3 การเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงระหว่างเข้ารับบริการ	12
2.4 ข้อมูลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	13
2.4.1 ข้อมูลการเติบโตของสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย	13
2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง.....	16
2.5.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง	16
2.5.2 แนวคิดสิทธิของสัตว์	17

บทที่ 2 ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย (ต่อ)

2.5.3 แนวคิดเรื่องสวัสดิภาพสัตว์และหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ (Five Freedoms).....	18
2.5.4 แนวคิดเรื่องการทารุณกรรมสัตว์	21
2.5.4.1 รูปแบบของการทารุณสัตว์	23
2.6 ปัญหาของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	25
2.7 มาตรการตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง.....	27
2.7.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวัสดิการสัตว์.....	27
2.7.2 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.....	29
2.7.3 การคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.....	33
บทที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศ.....	43
3.1 ประเทศญี่ปุ่น.....	43
3.1.1 ชนิดของสัตว์ที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animals 1973)	44
3.1.2 ขั้นตอนในการขออนุญาตจดทะเบียนสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น	45
3.1.3 ผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์	46
3.1.4 การควบคุมสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศญี่ปุ่น	47
3.2 ประเทศสิงคโปร์.....	48
3.2.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศสิงคโปร์	48
3.2.2 การยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศสิงคโปร์.....	49
3.2.3 ผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์	50
3.2.4 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของประเทศสิงคโปร์	51

บทที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศ (ต่อ)

3.2.5 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงของประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์	51
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	55
4.1 ปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะในการใช้บังคับเพื่อควบคุม ดูแลและส่งเสริมธุรกิจ สถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	55
4.2 ปัญหาการขาดมาตรการที่ชัดเจนและครอบคลุมในการคุ้มครองสิทธิสัตว์.....	56
4.3 ปัญหาการขาดกฎหมายที่มีความชัดเจนในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์.....	58
4.4 ปัญหาการควบคุมสัตว์เลี้ยงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น.....	60
4.5 ปัญหาการขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้องค์ความรู้และพัฒนาแนวทางรักษา สุขอนามัยให้กับสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงตลอดจนดูแลเกี่ยวกับสิทธิสัตว์โดยตรง.....	60
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	62
5.1 บทสรุป.....	62
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	66

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 : ตารางเปรียบเทียบกฎหมายควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงของประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์.....	52
--	----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 : ภาพบรรยากาศของโรงแรมสัตว์แห่งแรกในประเทศอินเดีย.....	9
ภาพที่ 2 : ภาพสถานประกอบกิจการ.....	10
ภาพที่ 3 : ภาพที่พักอาศัยของสัตว์เลี้ยง.....	11
ภาพที่ 4 : ภาพแสดงอัตราการขยายตัวของธุรกิจสัตว์เลี้ยง.....	13
ภาพที่ 5 : ภาพแสดงอัตราธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงที่ยังด าเนินธุรกิจ.....	14
ภาพที่ 6 : ภาพแสดงอัตราการกระจายตัวของธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย.....	15
ภาพที่ 7 : ภาพแสดงอัตราการลงทุนของชาวต่างชาติ.....	15

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนไปจากสภาพอดีตหลายประการด้วยเหตุผลทางสังคมเศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประชากรสังคมไทย มีการขยายตัวของกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น มีลักษณะครอบครัวเดี่ยวและผู้อาศัยคนเดียวที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการดำเนินชีวิตของคนไทยมีวิถีชีวิตที่เต็มไปด้วยการเผชิญหน้ากับการแข่งขันที่ค่อนข้างสร้างความเครียดและความกดดันพอสมควร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้การเลี้ยงสัตว์เป็นที่นิยมมากขึ้นเพราะสัตว์เลี้ยงสามารถช่วยเป็นเพื่อนคลายเหงา ลดความเครียด รวมทั้งสร้างความผูกพันให้มีกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน สัตว์เลี้ยงจึงถูกให้ความสคัญเปรียบเสมือนหนึ่งในสมาชิกครอบครัวไม่ได้ถูกมองเป็นเพียงสิ่งของหรือเอาไว้เพื่อใช้ประโยชน์เพียงอย่างเดียว อีกทั้งวิทยาการทางการแพทย์ในปัจจุบันที่สามารถช่วยให้สัตว์เลี้ยงมีอายุยืนและอยู่กับเจ้าของนานมากขึ้นทำให้หลายครอบครัวมีจำนวนสัตว์เลี้ยงมากกว่าหนึ่งตัวหรือมีหลากหลายประเภท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายเพื่อเติมเต็มความสะดวกสบายให้แก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่ว่าจะเป็นอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยง สบสำหรับสุนัขและแมว สระว่ายน้ำสำหรับสุนัขและแมว โรงเรียนฝึกสอนสัตว์เลี้ยงและที่พบเห็นได้มากขึ้นคือธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงหรือโรงแรมสัตว์เลี้ยงที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว¹

สัตว์เลี้ยง² คือ สัตว์ที่ถูกควบคุมโดยมนุษย์ในเรื่องการให้อาหาร การคุ้มครองดูแล ต้องพึ่งพาอาศัยมนุษย์ในแง่ของการคุ้มครองดูแลและการให้อาหาร แต่ด้วยสังคมไทยในปัจจุบันมีความเร่งด่วนและต้องการความคล่องตัว อีกทั้งไลฟ์สไตล์ความเป็นอยู่ของผู้คนในปัจจุบันผู้คนเริ่มหันมารักในการท่องเที่ยวจึงทำให้บางครั้งสัตว์เลี้ยงอาจถูกละเลยจากเจ้าของจนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก เพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่มีความรัก ความผูกพันและให้ความสำคัญกับสัตว์เลี้ยงเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัว ธุรกิจต่างๆ จึงมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับความต้องการของกลุ่มคนที่รักสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเวลาจึงทำให้มีธุรกิจประเภทรับฝากสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้น โดยมีการเรียกกันอย่างทั่วหลายว่า “โรงแรมสัตว์เลี้ยง” ซึ่งธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงได้รับการตอบรับจากบรรดาเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเวลาดูแลหรือต้องการฝากสัตว์เลี้ยงระหว่างไปท่องเที่ยว

¹ Grandgeorge, M., & Hausberger, M. (2011). Human-animal relationships: from daily life to animal-assisted therapies, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22194075/>

² นางสาวารุษา ฤทธิไธ, สัตว์เลี้ยงแสนรัก, 21 มีนาคม 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/satwleiyngsaenrak262>

เป็นอย่างดี ทำให้ธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาไม่กี่ปีมานี้ อีกทั้งยังแพร่หลายอยู่แทบทั่วทุกพื้นที่ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดทั้งในรูปแบบฝากชั่วคราวหรือค้ำคิน³

ธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงไม่ถูกให้อำนาจอยู่ในประเภทเดียวกับสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีพักสัตว์ป่วย⁴ ไว้ค้ำคิน เนื่องจากสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีพักสัตว์ป่วยไว้ค้ำคินจะมีข้อกำหนดมาตรฐานในเรื่องการขออนุญาตตามกฎหมายปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์โดยผู้ที่ประกอบธุรกิจสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีพักสัตว์ป่วยจะต้อง ทาตามข้อกำหนดให้ถูกต้องเสียก่อน อีกทั้งผู้ที่ประกอบธุรกิจสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่มีพักสัตว์ป่วยจะต้องมีลักษณะต่างๆ ตามที่ประกาศไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557⁵ แต่ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหรือถูกเรียกโดยทั่วไปว่าโรงแรมสัตว์สามารถทำการเปิดธุรกิจได้โดยไม่ผ่านข้อกำหนดต่างๆ ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงได้รับการตอบรับอย่างดีจากเจ้าของสัตว์เลี้ยง จึงทำให้ธุรกิจประเภทนี้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและรวดเร็วทั้งพื้นที่ในชุมชนและในพื้นที่ใจกลางเมืองและเนื่องด้วยธุรกิจประเภทนี้ไม่มีมาตรการการควบคุมดูแลอย่างครอบคลุม จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพมากมายทั้งต่อสัตว์เลี้ยงที่เข้าใช้บริการและสภาพแวดล้อมโดยรอบของธุรกิจ โดยตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจากธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงที่เราพบเห็นในประเทศไทย แม้จะไม่ได้มีรายงานอย่างเป็นทางการแต่ก็ปรากฏข่าวตามโทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ตอยู่เสมอ เกี่ยวกับธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งผลกระทบต่อสัตว์เลี้ยงที่เห็นโดยชัดเจนคือการเป็นอยู่ของสัตว์เลี้ยงไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นการนำมาซึ่งปัญหาของโรคระบาดในสัตว์ โรคติดต่อจากสัตว์สู่สัตว์และโรคติดต่อจากสัตว์สู่มนุษย์ อีกทั้งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบที่มีการร้องเรียนตามสื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตคือมลภาวะทางกลิ่น มลภาวะทางเสียงและสุขอนามัยของคนในพื้นที่ใกล้เคียงของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง

ดังนั้นเอกัตศึกษานี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานและแนวทางการแก้ไขปัญหาถึงผลกระทบที่เกิดจากธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีการดำเนินงานเชิงจริยธรรมและเป็นรูปธรรมและเหมาะสม

³ Skinner, J., Smith, A. C., & Swanson, Introduction: A Different Animal, In *Fostering Innovative Cultures in Sport*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-78622-3>

⁴ อ.น.สพ.ดร.เศรษฐกิตติ์ จิตเสนาะ, ว่าด้วยเรื่องของ...สถานพยาบาลสัตว์ ตอนที่1, วันที่ 21 มีนาคม 2563.

[ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.yippeehappy.com>

⁵ ศลิศา สุทธิเสริม, มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารที่มีสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ (คาเฟ่สัตว์เลี้ยง), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://repository.au.edu/bitstream/handle/6623004553/20566/AU-Thesis-Fulltext-20566.PDF?sequence=2&isAllowed=y>

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษามาตรฐานและการกำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความเหมาะสมและผลกระทบจากการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย
5. เพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้สำหรับควบคุมหรือกำกับดูแลโดยตรง แม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมายอื่นที่สามารถนำมาเกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทนี้ได้ แต่ก็ยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมถึงปัญหาการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ประเทศไทยจึงควรจะมีมาตรการที่ควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น เพื่อเป็นการลดปัญหาและผลกระทบ อีกทั้งยังเพื่อควบคุมให้ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ศึกษามาตรการทางกฎหมายไทยเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดให้ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงพึงจะมีมาตรฐานในการจัดตั้งธุรกิจและดำเนินธุรกิจ เพื่อลดปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจอย่างไม่ได้มาตรฐาน ผู้เขียนได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจสถานรับฝากสัตว์ที่ไม่ได้มาตรฐาน รวมถึงศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย เพื่อนามาประกอบการวิเคราะห์ความเหมาะสมและเสนอแนวทางในการกำหนดมาตรฐานธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

เอกัตศึกษาฉบับนี้เน้นการรวบรวมข้อมูลแบบใช้เอกสารเพื่อการค้นคว้า (Documentary Research) เป็นส่วนใหญ่ โดยผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลประกอบกับศึกษาทฤษฎีจากหนังสือ บทความ ข่าว ข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ของประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และศึกษาในทางด้านข้อเท็จจริงจากสื่อข่าวสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการที่เหมาะสมในการจัดการธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทราบถึงแนวทางการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย
2. เข้าใจมาตรฐานและการกำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย
3. ทราบถึงสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย
4. ระบุถึงปัญหา ความเหมาะสมและผลกระทบจากการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย
5. ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการเปิดธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศไทย

บทที่ 2

ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

2.1 ความหมายของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง⁶

สถานรับฝากสัตว์เลี้ยง หมายถึง ธุรกิจที่ถูกรุกแบบมาเพื่อให้การดูแลสำหรับสัตว์เลี้ยงมีทั้งรูปแบบการฝากเลี้ยงแบบชั่วคราวและการฝากเลี้ยงแบบค้างคืน รวมถึงมีการให้บริการพิเศษต่างๆ ที่หลากหลายแก่สัตว์เลี้ยง เช่น การอาบน้ำตัดขน การฝึกสอนสัตว์เลี้ยง การพาสัตว์เลี้ยงเดินเล่น ทากิจกรรมสันทนาการ เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดของสัตว์ในระหว่างการเข้ารับบริการ โดยในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมักจะใช้คำว่าโรงแรมสัตว์เพื่อเป็นการดึงดูดความน่าสนใจและยกระดับธุรกิจให้ดูมีความหรูหราน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีข้อแตกต่างจากฟาร์มสัตว์ตรงที่ฟาร์มสัตว์จะมุ่งเน้นเป้าหมายไปในเรื่องของขยายสายพันธุ์สัตว์และทำการจำหน่ายเพียงอย่างเดียว อีกทั้งสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงก็ยังคงแตกต่างจากสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนอีกด้วย เนื่องจากสถานพยาบาลสัตว์ประเภทที่ที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืนถูกออกแบบมาเพื่อการดูแลและรักษาสัตว์ป่วยเพียงอย่างเดียว ซึ่งกลุ่มสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่ที่นำมาฝากกับสถานรับฝากสัตว์นั้นมีหลากหลาย แต่ที่เห็นโดยส่วนใหญ่ มักจะเป็นสุนัขและแมวแต่ในบางสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงยังมีการให้บริการกับสัตว์ใหญ่ เช่น ม้า สัตว์เลี้ยงคลานกและสัตว์ exotic

สัตว์⁷ หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศก าหนด

สัตว์เลี้ยง (Domestic animal)⁹ หมายถึง สัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์ตลอดชีวิต และมนุษย์สามารถควบคุมดูแลการผสมพันธุ์ของสัตว์เหล่านี้ไปในทิศทางที่ต้องการได้ไม่มากนักน้อย นอกจากนี้

⁶ วันฤดี สุขสงวน, (2016), การศึกษาความสามารถในการท ากไรและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, หน้า 223-232,

⁷ มาตรา 3 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

⁸ Huwig, A., Freimund, S., Käppeli, O., & Dutler, H. Mycotoxin detoxication of animal feed by different adsorbents. Toxicology letters [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.bentoli.com/wp-content/uploads/2016/12/mycotoxin_reference.pdf

⁹ นางสาวารุษา ฤทธิโต, สัตว์เลี้ยงแสนรัก , 21 มีนาคม 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/satwleiyngsaenrak262/home>

สัตว์เลี้ยงยังต้องพึ่งพาอาศัยมนุษย์ในแง่ของการให้อาหาร การคุ้มครองดูแล การผสมพันธุ์ของสัตว์ตามต้องการได้ และสร้างความผูกพันต่อกันระหว่างคนกับสัตว์ จึงเรียกว่าสัตว์เลี้ยง แต่จะไม่นับสัตว์ที่อยู่ในสวนสัตว์ สัตว์ที่อยู่ในห้องทดลองว่าเป็นสัตว์เลี้ยงด้วยเหตุเพราะไม่มีส่วนผูกพันกับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนโดยตรง ทั้งนี้ประเภทของสัตว์เลี้ยงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท¹⁰ ได้แก่

1. สัตว์เลี้ยงไว้เป็นอาหาร
2. สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน
3. สัตว์เลี้ยงไว้ดูเล่น

โดยสัตว์เลี้ยงนั้นยังแตกต่างจากสัตว์ที่ถูกทำให้เชื่อง (Tamed animal) เนื่องจากสัตว์ที่ถูกทำให้เชื่องนั้นเป็นสัตว์ที่ถูกนามาจากสิ่งแวดล้อมสภาพป่าและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่ามนุษย์เป็นแหล่งของอาหารและที่อยู่อาศัย โดยการทำให้สัตว์เชื่องนั้นเป็นขบวนการแรกที่จะนำไปสู่ การเลี้ยงสัตว์ โดยการคัดเลือกปรับปรุงพันธุ์ให้มีคุณภาพตามที่มนุษย์ต้องการ¹¹

เกือบทุกครัวเรือนในประเทศไทยมักมีสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนคลายเหงาสำหรับทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยเด็กและวัยสูงอายุ เนื่องจากการเลี้ยงสัตว์ช่วยลดภาวะความเครียด อีกทั้งยังช่วยคลายเหงาได้ ส่งผลให้ประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยจากการสำรวจของสำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 ในปี พ.ศ. 2559 พบว่าทั่วประเทศไทยมีจำนวนสัตว์เลี้ยงกว่า 10.4 ล้านตัว ขณะที่ในปีพ.ศ. 2560 มีจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 13.2 ล้านตัว และในปี พ.ศ. 2561 ได้มีการสำรวจล่าสุดจากฐานข้อมูลเดิมเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวของกรมปศุสัตว์ ส.จ. โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่รวมพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่ามีจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้นเป็น 13.7 ล้านตัว โดยนับเป็นสุนัขถึง 61% ลา ดับของลงมาเป็นแมว 24% และสัตว์อื่นๆ อีก 15%¹²

¹⁰ Canga, A. G., Prieto, A. M. S., Liébana, M. J. D., Martínez, N. F., Vega, M. S., & Vieitez, J. J. G. (2009), The pharmacokinetics and metabolism of ivermectin in domestic animal species, *The Veterinary Journal*, page 25-37

¹¹ Darian M.Ibraghim, "The Anticruelty Statute : A Study in Animal Welfare," *Journal of Animal Law and Ethics* 1, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=759264

¹² Nuttachit, ตลาดสัตว์เลี้ยง เพื่อนแก้เหงา เต็บโตเท่าไหร, วันที่ 23 มีนาคม 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://marketeeronline.co/archives/130973>

จากข้อมูลสถิติการเพิ่มขึ้นทุกปีของจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยที่ทำการสำรวจโดยสำนักงานปศุสัตว์ พบว่าสาเหตุที่ทำให้ประชากรสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้นอาจเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป¹³ โดยสามารถแยกออกมาเป็นสาเหตุหลักได้ ดังนี้

1. Ageing Population: จำนวนประชากรคนโสดและคนมีอายุยืนมากขึ้นจึงต้องการหาสัตว์เลี้ยงมาเติมเต็มครอบครัว
2. Dual Income, No kids: จำนวนประชากรคนแต่งงานน้อยลง หรือ มีการอยู่กับคู่ในเพศเดียวกันเพิ่มมากขึ้น
3. Pet Humanization: กลุ่มคนรักสัตว์เลี้ยงเหมือนเป็นครอบครัวเพิ่มมากขึ้น
4. Pet Health care improved: วิวัฒนาการทางการแพทย์เกี่ยวกับการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงที่ดีขึ้นส่งผลให้สัตว์เลี้ยงมีอายุยืนมากขึ้น
5. Friendly Pet Community: มีที่พักอาศัยสำหรับสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้น เช่น คอนโดมีเนียมที่อนุญาตให้สัตว์เลี้ยงเข้าพักได้ ร้านอาหารที่สามารถนำสัตว์เลี้ยงเข้าใช้บริการได้ เป็นต้น

2.2 ความเป็นมาของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง¹⁴

ด้วยสภาพสังคมและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของคนในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประชากร การขยายตัวของกลุ่มผู้สูงอายุ ลักษณะครอบครัวเดี่ยวและผู้อาศัยคนเดียวที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การเลี้ยงสัตว์เป็นที่นิยมมากขึ้น เพราะสัตว์เลี้ยงช่วยเป็นเพื่อนคลายเหงา ลดความเครียด รวมทั้งสร้างความผูกพันให้มีกิจกรรมได้ทำร่วมกันในครอบครัว ประกอบกับวิวัฒนาการทางการแพทย์ด้านสุขภาพของสัตว์เลี้ยงที่ดีขึ้นจึงส่งผลให้สัตว์เลี้ยงมีอายุยืนและสามารถอยู่กับเจ้าของได้นานมากขึ้น สัตว์เลี้ยงจึงถูกให้ความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นหนึ่งในสมาชิกครอบครัว ทำให้หลายครอบครัวมีจำนวนสัตว์เลี้ยงมากกว่าหนึ่งตัวหรือมีสัตว์เลี้ยงหลากหลายประเภท ส่งผลให้ภาพรวมจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงที่เพิ่มขึ้นยังส่งผลถึงอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยงอีกด้วย เนื่องจากผู้ประกอบการมองว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงในปัจจุบันให้ความสำคัญกับสัตว์เลี้ยงอย่างมากอีกทั้งยังต้องการคัดสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่สัตว์เลี้ยง จึงหันมาพัฒนาสินค้าและบริการของตนเองให้มีความเป็นเอกลักษณ์ จึงเป็นที่มาของสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหรือที่ผู้ประกอบการนิยมใช้คำว่าโรงแรมสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นการยกระดับธุรกิจและทำให้ธุรกิจประเภทนี้

¹³ ทีมข่าว TCJ, คนไทยรู้ยัง:ธุรกิจสัตว์เลี้ยงไทยมีมูลค่ามากกว่า 3.2 ล้านบาท : ปี [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://www.tcjthai.com/news/2019/01/scoop/8726>

¹⁴ วันฤดี สุขสงวน, (2016), การศึกษาความสามารถในการท ากไรและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, *Rajapark Journal*, หน้า 223-232

มีความน่าสนใจและโดดเด่น อีกทั้งธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีการปรับเปลี่ยนการให้บริการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น เช่น การรับฝากและฝึกสัตว์เลี้ยงให้ในขณะที่เจ้าของไปทำงานหรือไปท่องเที่ยว เป็นต้น¹⁵

จากปัจจัยดังกล่าวทำให้ภาพรวมของอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยกว่า 10%¹⁶ ของทุกปี ซึ่งทำให้มูลค่ารวมของตลาดในปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่ามากกว่า 3.22 หมื่นล้านบาท โดยอัตราดังกล่าวรวมกลุ่มอาหารสัตว์ ร้านค้าผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยง (Pet shop) เวชภัณฑ์ยาสำหรับสัตว์เลี้ยง และธุรกิจบริการต่าง ๆ อาทิ สถานพยาบาลสัตว์ โรงแรมสัตว์ เป็นต้น โดยเฉพาะธุรกิจสถานพยาบาลสัตว์และโรงแรมสัตว์มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยคิดเป็นอัตราส่วนรายได้ของตลาดประมาณ 32%

ไม่เพียงแต่ในประเทศไทยที่ผู้คนให้ความสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยง แต่ในประเทศอินเดียเองผู้คนก็หันมาให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยง เนื่องด้วยการเพิ่มขึ้นของประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศอินเดียที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้ผู้คนหันมาพัฒนาธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง เกิดเป็นไอเดียในการเปิดธุรกิจโรงแรมสัตว์แห่งแรกขึ้น ธุรกิจโรงแรมสัตว์เลี้ยงแห่งแรกใน South Asia¹⁷ คือประเทศอินเดีย เมืองกูรูแกรม โดยเจ้าของมองเห็นว่าในประเทศอินเดียมีจำนวนคนเลี้ยงสัตว์เลี้ยงที่เติบโตอย่างมาก จากสถิติ 2 ล้านตัวในปี 2002 เป็น 15 ล้านตัวในปี 2016 โดยโรงแรมสัตว์แห่งนี้มีการดูแลสัตว์เลี้ยงอย่างครบวงจรมีมาตรฐานและมีปลอดภัย โดยมีการบริการเตียงนอนผ้ากามะยี่ การทาสปาพรีตเมนต์ให้แก่สัตว์เลี้ยง ระเบียบส่วนตัวเพื่อให้สัตว์เลี้ยงสามารถมีพื้นที่ในการเดินเล่น มีการคัดสรรอาหารมาให้ตรงตามพันธุ์และสุขอนามัยของสัตว์ โดยแนวคิดธุรกิจนี้มีแรงบันดาลใจมาจากโรงแรมที่เจ้าของธุรกิจเคยไปพักอาศัยประกอบกับมีความรักสัตว์เป็นส่วนตัว จึงสร้างอาณาจักรโรงแรมสัตว์เพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในอินเดีย และเพื่อให้บริการสัตว์เลี้ยงแบบครบวงจรและดีที่สุด อีกทั้งโรงแรมสัตว์แห่งนี้ยังมีสัตวแพทย์ในการตรวจโรคก่อนการเข้ารับบริการและระหว่างการเข้ารับบริการเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรคระบาดและโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเข้าพักของสัตว์เลี้ยงที่มาจากคนละเจ้าของ ด้วยมาตรฐานที่ครบครันของโรงแรมสัตว์แห่งนี้ทำให้โรงแรมสัตว์แห่งนี้ได้รับการยอมรับและกระแสตอบรับอย่างดีในประเทศอินเดีย เนื่องจากเจ้าของสัตว์เลี้ยงจะได้รับความมั่นใจว่าสัตว์เลี้ยงของตนอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยและได้รับการอย่างดีที่สุด¹⁸

¹⁵ กรกมล วรรณพวง บุษผชาติ, พิชาพร ก อัสงาม, & สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าของสุนัขในการเลือกใช้บริการที่พักที่สามารถน สุนัขเข้าพัก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

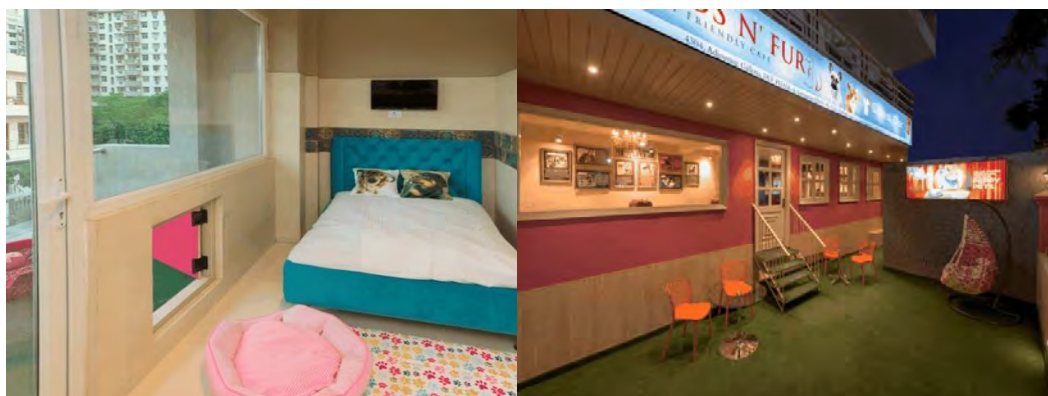
http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/715/rmutrconth_69.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁶ Pet Business รวมทุกปัจจัยที่คุณต้องรู้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbanksme.com/en/pet-business>

¹⁷ Alice Johnston, India's first dog hotel is here, and it's super-luxurious, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://theculturetrip.com/asia/india/articles/indias-first-dog-hotel-is-here-and-its-super-luxurious/>

ภาพที่ 2.2 ภาพบรรยากาศของโรงแรมสัตว์แห่งแรกในอินเดีย

2.3 ลักษณะการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

สำหรับการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย ปัจจุบันหากผู้ประกอบการต้องการเริ่มต้นธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเพียงแค่ขออนุญาตเปิดธุรกิจต่อหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขต เทศบาล หรือองค์กรการบริหารส่วนต บลก็สามารถประกอบธุรกิจได้เลย ไม่มีข้อกำหนดหรือมาตรการในการกำกับควบคุมดูแลและไม่จำเป็นต้องขออนุญาตต่อกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่อย่างใด เนื่องจากธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงอยู่ในประเภทธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงมิใช่สถานพยาบาลสัตว์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีรูปแบบการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกันออกไปมีทั้งที่ได้มาตรฐานและที่ไม่ได้มาตรฐาน

2.3.1 สถานที่ประกอบกิจการ

สถานที่ในการประกอบธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไป ทั้งในแหล่งชุมชน ใจกลางเมืองและปริมณฑล อีกทั้งยังมีสภาพสถานที่ที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ตึกแถว บ้านพักอาศัยที่มีการนำมาปรับปรุงเป็นห้องในการรับฝากสัตว์เลี้ยง ตลอดไปจนถึงสถานที่โล่งกว้างที่มีการจัดสรรพื้นที่ดินอย่างเป็นระเบียบ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการควบคุมหรือการกำหนดอย่างชัดเจนในเรื่องพื้นที่ในการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง จึงทำให้ผู้ประกอบการสามารถก่อตั้งได้อย่างอิสระ ในกรณีของสถานประกอบการที่จัดตั้งบนทำเลพื้นที่ที่เหมาะสมจะมีลักษณะแยกออกห่างจากแหล่งชุมชนหรือพื้นที่แออัดเพื่อไม่ให้เป็นการสร้างมลภาวะทางเสียงหรือทางกลิ่นต่อผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง รวมถึงมีการจัดระเบียบสถานประกอบการอย่างเป็นระเบียบมีการดูแลรักษาความสะอาดและการฆ่าเชื้อทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดเชื้อโรค จากการค้นคว้าข้อมูลยังพบกรณีสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ประกอบธุรกิจบนทำเลพื้นที่ในชุมชนหรือพื้นที่แออัด เช่น ตึกแถว บ้านพักอาศัย เป็นต้น โดยกรณีนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงมักจะได้รับผลกระทบทางด้านมลภาวะทางเสียงหรือทางกลิ่นโดยตรง ยิ่งในกรณีสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในรูปแบบตึกแถวมักเกิดกรณีการเป็นอยู่

ที่แออัดของสัตว์เลี้ยง เนื่องจากการถ่ายเทของอากาศจะเป็นไปได้ยาก การดูแลรักษาความสะอาดและการฆ่าเชื้อโรคหากผู้ดูแลและเลี้ยงสัตว์สามารถเกิดโรคติดต่อได้ง่ายกว่ากรณีอื่น อีกทั้งยังสามารถเกิดโรคติดต่อจากสัตว์สู่มนุษย์ได้อีกด้วย¹⁹

ภาพที่ 2.3.1 ภาพสถานประกอบการ

2.3.2 ที่พักอาศัยของสัตว์เลี้ยง

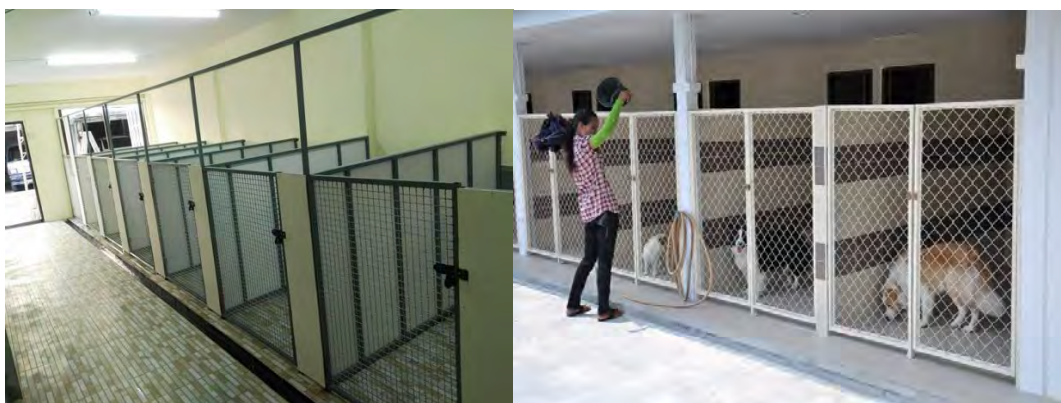
ที่พักอาศัยของสัตว์เลี้ยงหรือห้องพักของสัตว์เลี้ยง เมื่อเจ้าของสัตว์เลี้ยงนำสัตว์เลี้ยงเข้ารับบริการ ที่พักอาศัยเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการและเจ้าของสัตว์เลี้ยงพึงให้ความสำคัญ เนื่องจากสัตว์เลี้ยงจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในห้องพัก หากห้องพักของสัตว์เลี้ยงไม่ได้มีการทำความสะอาด การฆ่าเชื้อโรค และการกำจัดกลิ่นอย่างสม่ำเสมออาจนำมาซึ่งโรคติดต่อหรือโรคระบาด เช่น การติดเห็บ หมัด โรคทางเดินหายใจในสัตว์เล็ก เป็นต้น จากการสำรวจในแต่ละสถานประกอบการจะมีการออกแบบห้องพักที่แตกต่างกันออกไป ที่เห็นโดยทั่วไปธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่มีการเอาใจใส่และคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์จะมีการตกแต่งห้องพักอาศัยให้มีความใกล้เคียงกับโรงแรมของมนุษย์ มีการจัดสรรให้สัตว์ได้พักอาศัยในห้องพักที่มีขนาดเหมาะสมกับขนาดของสัตว์เลี้ยงที่เข้ารับบริการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักอาศัย เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ การใช้เครื่องฟอกอากาศ มีการติดกล่องวงจรปิดเพื่อให้มีการดูแลอยู่ตลอดเวลา มีการจัดเตรียมเตียงนอน ของเล่น อาหาร น้ำดื่มไว้แยกไว้เป็นส่วนตัว อีกทั้งยังมีการแบ่งห้องพักเป็นสัดส่วน แบ่งแยกกันอย่างชัดเจนไม่ได้ให้สัตว์มาพักร่วมกันเพื่อป้องกันการติดต่อของโรคหรือการทาร้ายกันของสัตว์ อีกทั้งยังคำนึงถึงความปลอดภัยของพื้นที่ในห้องพักอาศัยเป็นสำคัญ มีการควบคุมดูแลมลภาวะเรื่องกลิ่น

¹⁹ เชี่ยวชาญ ไพศาลธีระจิต, ลักษณะอาคารชุดและสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารชุดที่อนุญาตให้เลี้ยงสัตว์ ใน กรุงเทพมหานคร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <file:///Users/toonkanittha/Downloads/189579-Article%20Text-831302-1-10-20200418.pdf>

มีการฆ่าเชื้อโรคอยู่ตลอดเวลา ถือเป็นภาระค านี้ถึงสวัสดิภาพสัตว์เป็นสำคัญและเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงที่น าสัตว์เข้ามาใช้บริการว่าจะไม่มีการติดโรคออกไป²⁰

จากการสำรวจและค้นคว้าจากข่าวสารในอินเทอร์เน็ตยังพบกรณีที่ห้องพักอาศัยไม่เหมาะสม จะพบว่าสถานประกอบการไม่ได้มีการจัดสรรปันส่วนที่พักอย่างเป็นระเบียบ โดยห้องพักของสัตว์เลี้ยงจะมีการนำสัตว์เลี้ยงที่มาฝากไว้ให้พักร่วมกัน มีพื้นที่คับแคบ การนำสัตว์เลี้ยงมาขังไว้ในกรงในกรณีนี้ส่งผลให้สัตว์เลี้ยงเกิดความเครียดและอาจหาร้ายบุคคลที่เข้าใกล้ ในบางสถานที่ห้องพักอาศัยของสัตว์เลี้ยงจะอยู่นอกตัวอาคาร ด้วยสภาพอากาศที่ร้อนอาจส่งปัญหาถึงสุขภาพของสัตว์เลี้ยงในบางชนิดได้ เป็นต้น เคยเกิดกรณีสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีการล่ามโซ่ไว้ที่คอสุนัขจนเกิดอุบัติเหตุโซ่พันคอสุนัขจนถึงแก่ชีวิต เนื่องจากห้องพักอาศัยของสุนัขอยู่ห่างจากผู้ดูแลจึงเข้ามาช่วยไ้ไม่ทันการณ์

ภาพที่ 2.3.2 ภาพที่ห้องพักอาศัยของสัตว์เลี้ยง

ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหลายแห่งมีการอนุญาตให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าดูบริเวณห้องพักอาศัยของสัตว์ก่อนจะนำสัตว์เลี้ยงเข้าฝากได้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจและความไว้วางใจแก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงว่าตลอดระยะเวลาที่นำสัตว์เลี้ยงเข้าฝาก สัตว์เลี้ยงจะได้อยู่ในบริเวณที่สะอาดปลอดภัยตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ แต่ก็ยังมีอีกหลายสถานที่ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าถึงบริเวณห้องพักอาศัยของสัตว์ ปัจจัยหลักคือสัตว์เลี้ยงบางตัวอาจจะทำปฏิกิริยาที่ไม่เหมาะสมกับคนแปลกหน้า บางตัวอาจจะแสดงอาการกลัวหรือดุร้าย ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บต่อตัวสัตว์เลี้ยงได้ อีกสาเหตุหลักคือผู้ที่เข้าเยี่ยมชมอาจจะไม่ปฏิบัติตามหลักการทำความสะอาดที่ทางสถานประกอบการกำหนด ซึ่งส่งผลให้ผู้เยี่ยมชมสถานที่อาจนำมาซึ่ง

²⁰ ธงชัย เถลิ้มชัยกิจ และ มณฑล เลิศวรปริษา, “ความชุกของเชื้อเอนเทอโรคอคคัสที่ดื้อยาแวนโคมัยซินในสัตว์เลี้ยงสุนัขและแมวในประเทศไทย : รายงานผลการวิจัย”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<http://cuir.car.chula.ac.th/dspace/handle/123456789/7186>

เชื้อโรค เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ซึ่งข้อบังคับนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละเจ้าของสถานประกอบการไม่ได้จัดอยู่ในข้อบังคับที่ทุกสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงจะต้องให้ความยินยอมแก่ผู้ที่ต้องการเข้ารับบริการ²¹

2.3.3 การเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงระหว่างการเข้ารับบริการ

หลักการเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงที่ทั้งเจ้าของสัตว์เลี้ยงและผู้ประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่พึงค ึ่งถึงที่สุดคือสวัสดิภาพสัตว์²² และหลักอิสรภาพ 5 ประการของสัตว์ โดยกฎเกณฑ์พื้นฐานในการเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงของสถานประกอบการอาจมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งโดยปกติทั่วไปสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงจะมีอาหารและน้ำดื่มเตรียมไว้ให้ ในบางสถานประกอบการก็มีการให้ขนมเพิ่มขึ้นจากมื้ออาหาร มีบริการน าสัตว์เลี้ยงเดินเล่นเพื่อไม่ให้สัตว์เลี้ยงเกิดความตึงเครียดขณะเปลี่ยนสถานที่พัก การฝึกสอนสัตว์เลี้ยง บริการอาบน้ำตัดแต่งขน ทาสปาให้สัตว์ มีผู้ดูแลสัตว์อย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาที่สัตว์เลี้ยงเข้ารับบริการ ซึ่งการดูแลสัตว์เลี้ยงจากผู้ดูแล ผู้ประกอบการจะคำนึงถึงสุขอนามัย ความปลอดภัยและความสุขของสัตว์เลี้ยงที่เข้าพักเป็นสำคัญ เพื่อให้เจ้าของรู้สึกสบายใจและหมดกังวลเมื่อนาสัตว์เลี้ยงไปฝากว่าสัตว์เลี้ยงจะได้รับการดูแลที่ดีและปลอดภัยที่สุด แต่ในกรณีที่อาจพบได้จากสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ละเลยจากผู้ดูแลอาหารและน้ำดื่มที่เตรียมไว้ไม่สะอาดหรือการให้อาหารที่ไม่เหมาะสมกับสัตว์เลี้ยง รวมถึงไม่มีผู้ดูแลสัตว์อย่างใกล้ชิดจนอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ได้

สวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) คือ ความสุขกายสบายใจของสัตว์โดยเป็นสิ่งที่มนุษย์คือ เจ้าของสัตว์ คนเลี้ยงสัตว์และสัตวแพทย์เป็นผู้ให้แก่สัตว์ นับเป็นค าสบายที่สั้นแต่ครอบคลุมและเข้าใจง่าย สัตว์ทั้งหลายจำเป็นต้องได้รับความสุขกาย คือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ในขณะที่เดียวกันต้องมีสุขภาพจิตที่ดี คือ สบายใจ แจ่มใส ไร้ความเครียด ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จำเป็นต้องเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันไปทั้งคู่ความไม่สมดุลจะทำให้เสียซึ่งสวัสดิภาพของสัตว์ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของข้อผูกมัดหรือพันธะทางศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์

อิสรภาพ 5²³ ประการของสัตว์ หรือ Five freedom คือ การประเมินสภาพการเลี้ยงสัตว์หรือความเป็นอยู่ของสัตว์ว่าเกิดสวัสดิภาพแก่สัตว์เหล่านั้นหรือไม่ โดยเกณฑ์การประเมินนี้จะทำให้สวัสดิภาพสัตว์ไม่เป็นเพียงนามธรรม โดยอิสรภาพทั้ง 5 ประการของสัตว์ ดังนี้

²¹ เพิ่งอ้าง

²² สัตวแพทย์สัตว์ทดลอง, “สวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare)”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://nlac.mahidol.ac.th/acth/index.php/veterinarian/animal-welfare/36-veterinarian>

²³ เรื่องเดียวกัน

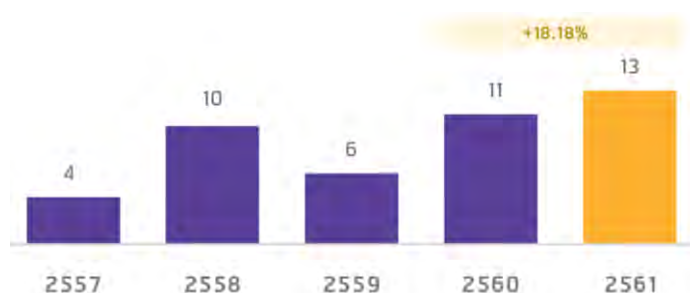
1. อีสรระจากความทิวกระหาย
2. อีสรระจากความไม่สบายกาย
3. อีสรระจากความเจ็บปวดและโรคภัย
4. อีสรระจากความกลัวและไม่พึงพอใจ
5. อีสรระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ

2.4 ข้อมูลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

2.4.1 ข้อมูลการเติบโตของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์ในประเทศไทย

ภาพรวมของอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยงมีแนวโน้มเติบโตขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในกลุ่มอาหารสัตว์เลี้ยงที่มีรายและกำไรอย่างต่อเนื่อง โดยแสดงจากงบการเงินในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงมีรายได้สูงสุดในรอบ 5 ปี (นับจากปี พ.ศ. 2556 – 2560) และมีอัตราเติบโตถึง 51% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2556²⁴ นอกจากนี้ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยง²⁵ก็ยังมีแนวโน้มในการขยายตัวจัดตั้งธุรกิจเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2561 มีการจัดตั้งธุรกิจจ านวน 13 ราย เพิ่มขึ้น 18.18% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ในส่วนของมูลค่าทุนจดทะเบียนปี พ.ศ. 2561 ที่มีมูลค่า 18 ล้านบาท รายได้ของธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงเติบโตในอัตราที่เร่งขึ้นตลอดช่วงปี พ.ศ. 2558 – 2560 และในปี พ.ศ. 2560 มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดถึง 35.17% ทั้งจากจำนวนที่มีผู้ประกอบการซึ่งจดทะเบียนเป็นธุรกิจที่เพิ่มขึ้นในตลาด และรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการรายใหญ่ อย่างไรก็ตามธุรกิจประเภทนี้ยังประสบภาวะขาดทุนในบางปี ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยของธุรกิจที่ท าก ๕ : ขาดทุนที่ 50 : 50 ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาขาดทุนในรอบปีแรกของการจัดตั้งธุรกิจ

ภาพที่ 2.4.1 ภาพแสดงอัตราการขยายตัวของธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยง

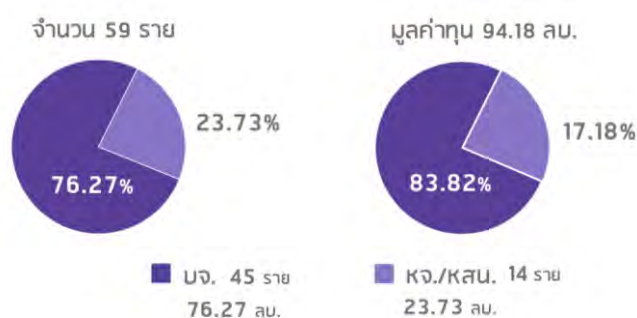

²⁴ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, บทวิเคราะห์ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงประจำ าศีอนันนวาคม พ.ศ. 2561, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2561/T26/T26_201812.pdf

²⁵ การจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคลตามหลักการจัดการมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) ปี พ.ศ. 2552 ของกระทรวงแรงงาน

ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงที่ดำเนินกิจการอยู่และมีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีทั้งสิ้น 59 ราย มูลค่าทุน 94.18 ล้านบาท ธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบบริษัทจำกัดจำนวน 45 ราย คิดเป็น 76.27% มีมูลค่าทุนอยู่ที่ 76.27 ล้านบาท คิดเป็น 83.18% โดยทั้งหมดมีมูลค่าทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท ธุรกิจประเภทนี้มีการเพิ่มทุนสูงขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2561 เป็น 23 ล้านบาท จากเดิม 0.50 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็น 45 เท่า ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขยายตัวของธุรกิจซึ่งมารองรับความต้องการของผู้บริโภค

ภาพที่ 2.4.1 ภาพแสดงอัตราแสดงจ านวนธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงที่ยังดา เนินธุรกิจอยู่

ผลประกอบการธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงจากปี พ.ศ. 2558 – 2560 รายได้ของธุรกิจประเภทนี้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยปี พ.ศ. 2560 มีรายได้รวม 40.14 ล้านบาท ซึ่งเติบโตทั้งจำนวนผู้ประกอบการที่เข้ามาจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในประเภทธุรกิจนี้มากยิ่งขึ้น และเติบโตจากรายได้ของผู้ประกอบการรายใหญ่ ซึ่งการเติบโตของรายได้ของนิติบุคคลนี้สะท้อนการขยายตัวของธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดได้มากยิ่งขึ้น²⁶

การกระจายตัวของธุรกิจประเภทนี้มีการกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 23 ราย คิดเป็น 38.98% มูลค่าทุน 39.10 ล้านบาท คิดเป็น 41.52% รองลงมาคือภาคใต้ 10 ราย คิดเป็น 16.95% มูลค่าทุน 20.30 ล้านบาท คิดเป็น 21.55% หากพิจารณาในส่วนจ านวนของรายได้จังหวัดจะพบว่าตั้งอยู่จ านวนจังหวัดภูเก็ต 5 ราย นนทบุรี 4 ราย เชียงใหม่ 4 ราย ตามลำดับซึ่งเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ และมีความหนาแน่นของประชากรสูง อีกทั้งยังมีความสะดวกสบายในเรื่องของการคมนาคม

²⁶ Rattana silpkalcham, R. (2016), A study of factors influencing behavioral intentions to repurchase towards Cat Cafe in Thailand: a case study of Cataholic Café, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://repository.au.edu/bitstream/handle/6623004553/19233/AU-Thesis-Fulltext-19233.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

ภาพที่ 2.4.1 ภาพแสดงอัตราการกระจายตัวของธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

ที่ตั้งของ นิติบุคคล	จำนวน		ทุน	
	ราย	%	ล้านบาท	%
กทม.	23	38.98	39.10	41.52
กลาง	9	15.25	12.60	13.38
ตะวันออก	4	6.78	8.00	8.49
ตะวันออกเฉียง เหนือ	4	6.78	4.00	4.25
เหนือ	5	8.47	6.10	6.48
ใต้	10	16.95	20.30	21.55
ตะวันตก	4	6.78	4.08	4.33
รวม	5,361		94.18	

การลงทุนของชาวต่างชาติในนามนิติบุคคลไทยที่ประกอบธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงมีมูลค่าการลงทุน 12.16 ล้านบาท คิดเป็น 12.01% ของการลงทุนในธุรกิจประเภทนี้ โดยการลงทุนจากชาวต่างชาติมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยจะเห็นได้จากตัวเลขในปี พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้นเป็น 12.16 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็น 14.53% โดยสัญชาติที่ลงทุนในธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ชาวสิงคโปร์ 2.56 ล้านบาท คิดเป็น 2.72% รองลงมาเป็นชาวเยอรมัน 2.08 ล้านบาท คิดเป็น 2.21% และชาวญี่ปุ่น 1.96 ล้านบาท คิดเป็น 2.08% ตามล ดับ โดยสาเหตุที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจในการลงทุนในอุตสาหกรรมสัตว์เลี้ยงของประเทศไทย เนื่องมาจากอัตราประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยที่มีจำนวนสูงขึ้น ประกอบกับอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมธุรกิจสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยที่มีการพัฒนาทั้งคุณภาพของสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่อง

2.4.1 ภาพแสดงอัตราการลงทุนของชาวต่างชาติ

สัญชาติ	มูลค่า (ล้านบาท)	%
 ไทย	82.02	87.09
 สิงคโปร์	2.56	2.72
 เยอรมัน	2.08	2.21
 ญี่ปุ่น	1.96	2.08
 สัญชาติอื่นๆ	5.56	5.90
รวม	94.18	100

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง

2.5.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

มนุษย์เริ่มทำการเลี้ยงสัตว์เมื่อประมาณไม่เกิน 2 หมื่นปีมานี้ โดยการนำลูกสุนัขป่ามาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้าน เพื่อเป็นเพื่อนเล่น (Companion) เชื่อว่าแหล่งที่เริ่มเลี้ยงสุนัขอยู่ในแถบ Eurasia และเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ ต่อมาเมื่อประมาณ 1 หมื่นปีมานี้ มนุษย์เริ่มเลี้ยงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่นๆ เช่น โค แพะ แกะ และสุกร เพื่อเป็นแหล่งของอาหารและเครื่องนุ่งห่มและหลังจากนั้นได้มีการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น สัตว์ปีก และแมลงต่างๆ²⁷ เป็นต้น

โดยสามารถแบ่งประเภทของสัตว์เลี้ยงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท²⁸ ได้แก่

1. สัตว์เลี้ยงไว้เป็นอาหาร
 - ก. สัตว์ให้เนื้อ เช่น วัว หมู ไก่ ปลา
 - ข. สัตว์ให้นม เช่น วัว แพะ
 - ค. สัตว์ให้ไข่ เช่น เป็ด ไก่
2. สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน
 - ก. สัตว์ที่ใช้เป็นพาหนะ เช่น ช้าง ม้า
 - ข. สัตว์ที่ใช้ไถนา ลากเกวียน เช่น วัว ควาย
3. สัตว์เลี้ยงไว้ดูเล่น เช่น สุนัข แมว ปลา นก กระต่าย ฯลฯ

²⁷ พงษ์ชาญ ญ ลา ปาง พฤติกรรมของสัตว์เลี้ยง, กรุงเทพมหานคร : โครงการผลิต สิ่งตีพิมพ์ทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

²⁸ พิษณุ หนองคา และภัทรารุช แก้วต ว การเลี้ยงสัตว์, 3 เมษายน 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/karleiyngsatw301/satw-thi>

2.5.2 แนวคิดสิทธิของสัตว์ (Animal Right)

เรื่องสิทธิสัตว์ (Animal Right)²⁹ คือมุมมองของนักปรัชญาที่ว่า สัตว์มีสิทธิเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับมนุษย์ นักสิทธิสัตว์เชื่อว่ามนุษย์ไม่มีสิทธิที่จะใช้สัตว์ไม่ว่ากรณีใดๆ และต่อต้านการใช้สัตว์โดยมนุษย์ในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการใช้อย่างมีมนุษยธรรม อย่างมีความรับผิดชอบหรือการใช้สัตว์เพื่อทำให้มนุษย์ได้ประโยชน์มากเพียงใดก็ตาม นอกจากนี้ยังสนับสนุนกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่ห้ามทาการล่าสัตว์ การใช้สัตว์ในการแสดงหรือในคณะละครสัตว์ การใช้สัตว์ทดลองยาหรือทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเพาะสัตว์เลี้ยง การใช้สัตว์ในอุตสาหกรรม การบันเทิง การกีฬา การเลี้ยงเพื่อการปศุสัตว์ เพื่อเป็นอาหาร การเลี้ยงสัตว์ในสวนสัตว์³⁰

ทั้งนี้เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 1978 ได้มีกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบด้วยนักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Declaration universelle des droits de l'animal) ขึ้นที่สำนักงานองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวบังคับใช้เป็นหลักการทั่วไปในระดับสากลและนานาชาติในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางด้านกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็ได้มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายและการออกกฎในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง โดยหลักการสำคัญของปฏิญญาดังกล่าวคือ การยอมรับว่าสัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และสิทธิดังกล่าวย่อมได้รับการยอมรับและความเคารพ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ³¹ ดังนี้

- สัตว์ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพและยอมรับในสิทธินั้น (Article 2)
- การห้ามมิให้มีการกระทำ ที่รุนแรงต่อสัตว์ การฆ่าสัตว์จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็นจำเป็น และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือความหวาดกลัวต่อสัตว์ (Article 3)
- สัตว์ป่าย่อมมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระตามธรรมชาติ การกักขังสัตว์ป่า การล่าสัตว์ป่า และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่น่าจำเป็นอย่างยิ่ง (Article 4)

²⁹ Doris Lin, “Do animal rights activists want animals to have the same rights as people?”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.thoughtco.com/what-are-animal-rights-127600>

³⁰ Herzog Jr, H. A. (1993), “The movement is my life”: The psychology of animal rights activism, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://fewd.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/inst_ethik_wiss_dialog/Herzog_Harold_A_1993_The_movement_is_my_life.pdf

³¹ Rollin, B. E. “Animal rights & human morality”, Prometheus Books.

- สัตว์เลี้ยงย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูอย่างดีและไม่สามารถถูกปล่อยละทิ้งหรือทรมานให้สิ้นชีวิตโดยไม่มีเหตุอันควรได้
- การเลี้ยงสัตว์และการใช้งานสัตว์จะต้องคำนึงถึงทั้งด้านกายภาพและความรู้สึกของสัตว์แต่ละชนิด
- การใช้สัตว์เพื่อการแสดงต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของสัตว์และจะต้องไม่มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ (Article 5)
- การทดลองในสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทางกายภาพและจิตใจต่อสัตว์ (Article 6)
- การฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็นเป็นเหมือนได้กับอาชญากรรม (Article 7)³²

2.5.3 แนวคิดเรื่องสวัสดิภาพสัตว์และหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ (Five Freedoms)

สวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)³³ ถือเป็นเรื่องของข้อผูกมัดหรือพันธะทางศีลธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์ กล่าวคือ มนุษย์มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่จะไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการทรมานสัตว์หรือให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็นและไม่ห้ามมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์จากสัตว์ แต่การใช้ประโยชน์จากสัตว์ไม่ว่าในกรณีใดก็ตามนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม โดยสมควรจัดให้สัตว์ได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการดำรงชีวิตของสัตว์นั้นๆ รวมทั้งต้องแสวงหามาตรการต่างๆ ในการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมและไม่กระทำการใดๆ ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการใช้ประโยชน์จากสัตว์โดยไม่จำเป็น สำหรับการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์อย่างไรจึงจะถือว่าเหมาะสมเพียงพอนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม จรรยาบรรณและความเป็นไปได้ในการลงมือปฏิบัติ แต่หลักสำคัญที่สุดคือการจัดสวัสดิภาพนั้นเป็นเรื่องของการให้ความคุ้มครองสัตว์จากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ในทุกรูปแบบ³⁴

³² สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, “บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 : ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา,” [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://w3c.senate.go.th/bil/bk_data/19-1.PDF

³³ Sarinya Roobyai D.V.M., สวัสดิภาพสัตว์, 4 เมษายน 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://medium.com/@Sarinya.Robyai/%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B9%8C-755a5a6c17b>

³⁴ Francione, G. (2010). Introduction to animal rights: Your child or the dog?, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.abolitionistapproach.com/books/introduction-to-animal-rights-your-child-or-the-dog/>

ในด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมนั้น ได้เริ่มมีการกล่าวถึงตั้งแต่ปี ค.ศ. 1822 โดย Richard Martin สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของอังกฤษ โดย Richard Martin ได้เสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองฝูงโค ม้า และแกะจากการกระหน่ำทารุณของมนุษย์ โดยใช้ประเด็นจริยธรรมและพฤติกรรมอันมีคุณธรรมของมนุษย์ขึ้นเป็นประเด็นถกเถียง ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นที่รู้จักในนาม Martin's Act หลังจากนั้นในปี ค.ศ. 1965 Ruth Harrison ได้เขียนหนังสือชื่อ Animal Machine : An Expose of the new Factory Industry โดยจากหนังสือเล่มนี้ทำให้เกิดแรงกดดันจากสาธารณชนในการตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์ ด้วยเหตุนี้ในปี ค.ศ. 1965 รัฐบาลอังกฤษได้มอบหมายให้ Roger Brambell ทหารการสำรวจความหนาแน่นของสัตว์ในฟาร์มต่าง ๆ และพบว่ามีการทารุณสัตว์เป็นจำนวนมาก³⁵ โดยรายงานเกี่ยวกับสวัสดิภาพของปศุสัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้ในพื้นที่แออัดคับแคบดังกล่าวที่จัดทำโดย Roger Brambell ได้มีการแนะนำแนวทางในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มสัตว์ ซึ่งต่อมากมีการเรียกว่า “หลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการของ Brambell หรือ Brambell's Five Freedoms”³⁶ โดยสาระสำคัญคือ “สัตว์ที่ถูกเลี้ยงในฟาร์มควรมีอิสรภาพพื้นฐานที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นการยืน นอน หมุนตัว หรือยืดแขนและขาได้ด้วยตนเอง”³⁷ นอกจากนี้ผลลัพธ์สำคัญของรายงานฉบับนี้ทำให้ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1967 มีการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มหรือ The Farm Animal Welfare Advisory Committee (FAWAC) ซึ่งต่อมากลายมาเป็นคณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มหรือ The Farm Animal Welfare Council (FAWC) ในปัจจุบัน³⁸

โดยองค์ประกอบของหลักสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)³⁹ ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับการเลี้ยงสัตว์ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระของสัตว์เลี้ยง 5 ประการ (Five Freedoms of Animals) ดังนี้

1. อิสรระจากความหิว กระจาย และการให้อาหารที่ไม่ถูกต้อง (Freedom from hungry and thirst) กล่าวคือ สัตว์จะต้องได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอในปริมาณที่เหมาะสมกับชนิด อายุ และสภาวะของสัตว์เลี้ยงชนิดนั้น โดยการตีความย่อมขยายครอบคลุมถึงการจัดการและคุ้มครองถิ่นที่อยู่ ซึ่งเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและหากินของสัตว์ทุกประเภทให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับวิถีของสัตว์

³⁵ ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์ (2554), มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

³⁶ Mellor, D. J. (2016). Updating animal welfare thinking: Moving beyond the “Five Freedoms” towards “a Life Worth Living”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4810049/>

³⁷ Steven P. McCulloch, A Critique of FAWC's Five Freedoms as a Framework for the Analysis of Animal Welfare, *Journal of Agriculture and Environment Ethics*, page 959-961

³⁸ ศุภมาส ชินวินิจกุล, “การคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์,” *Assumption University Law Journal* (2557)

³⁹ สวัสดิภาพสัตว์, กรมปศุสัตว์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<http://certify.dld.go.th/certify/images/laws/FactoryCertification/AnimalWelfareBeef/01.pdf>

2. อิสระจากความไม่สบายกายอันเนื่องมาจากสภาวะแวดล้อม (Freedom from discomfort) กล่าวคือ สัตว์ที่ถูกเลี้ยงไว้ควรจะมีที่พักอาศัยที่เหมาะสมสามารถป้องกันอันตรายจากสภาวะแวดล้อมอื่นๆ หรือปราศจากสิ่งรบกวนจากภายนอก

3. อิสระจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ และโรคร้าย (Freedom from pain injury and disease) กล่าวคือ สัตว์เลี้ยงย่อมได้รับการป้องกันโรคและการรักษาที่ทันท่วงที เช่น สัตว์เลี้ยงต้องได้รับการให้วัคซีนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ตามระยะเวลาที่กำหนดโดยใช้ยาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสัตว์เลี้ยงย่อมได้รับการเลี้ยงดูด้วยสุขลักษณะที่ดี เช่น ไม่นาสัตว์เลี้ยงที่ป่วยมาพักอาศัยร่วมกับสัตว์เลี้ยงที่สุขภาพดี ตลอดจนการรักษาที่ทันท่วงทีและสัตว์เลี้ยงย่อมได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ไม่ปล่อยทิ้งจนอาการทรุดโทรมไปจนถึงการเสียชีวิต

4. อิสระจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน (Freedom from fear and distress) กล่าวคือ มาตรการป้องกันสัตว์เป็นรายตัวจากการถูกละเมิดหลักสวัสดิภาพสัตว์ให้สัตว์ควรจะมีชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากความหวาดระแวง ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะความเครียดส่งผลต่อจิตใจของสัตว์ ถ้าสภาพจิตใจไม่ดีก็ถือว่าสวัสดิภาพไม่ดีเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมีการปฏิบัติต่อสัตว์โดยไม่ใช้วิธีที่มีผลต่อสภาพจิตใจของสัตว์ เช่น ควรมีมาตรการในกาคุ้มครองชนิดพันธุ์ต่างๆ ของสัตว์ รวมถึงหลักจริยธรรมที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เช่น ห้ามกาทารุณกรรมสัตว์ ห้ามการค้าสัตว์โดยผิดกฎหมาย รวมถึงขอบเขตของการใช้สัตว์ตามประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ (Freedom to express normal behavior) กล่าวคือ การกระทำ ใด ๆ ของมนุษย์ที่มีผลท ให้สัตว์ชนิดต่าง ๆ ไม่สามารถแสดงออกตามที่เคยทำตามธรรมชาติของสัตว์ชนิดนั้น ๆ ย่อมก่อให้เกิดผลเสียไม่มากนักน้อย เช่น แพ้ชั้นการตัดหางสุนัขทำให้เกิดหางด้วน หางกุด ซึ่งส่งผลให้สุนัขไม่สามารถแสดงออกหรือสื่อสารได้ เพราะหางเป็นอวัยวะที่สำคัญในการสื่อสารของสุนัข

ปัจจุบันหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งปรากฏในร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ (Universal Declaration on Animal Welfare) อันเป็นร่างปฏิญญาสากลที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศในการยอมรับว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก ความต้องการของสัตว์ย่อมต้องได้รับความเคารพและการรับรอง อันเป็นความรับผิดชอบของมนุษย์ร่วมกัน

โดยอาศัยหลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ เป็นกลไกในความรับผิดชอบดังกล่าว ปัจจุบันมีรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนร่างปฏิญญาสากลหลายประเทศรวมทั้งกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปด้วย⁴⁰

โดยหากเปรียบเทียบถึงข้อแตกต่างระหว่างสิทธิของสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์แล้ว สิทธิของสัตว์จะมีหลักพื้นฐานไปในเชิงของการให้สถานะทางจริยธรรมแก่สัตว์ มนุษย์ควรเคารพสถานะทางจริยธรรมแก่สัตว์ เนื่องจากมองว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกคล้ายกับมนุษย์ ในส่วนของสวัสดิภาพสัตว์หลักพื้นฐานจะไปในเชิงมนุษย์จะต้องหนักถึงวิธีปฏิบัติต่อสัตว์⁴¹

2.5.4 แนวคิดเรื่องการทารุณกรรมสัตว์

การทารุณกรรมสัตว์ได้กลายเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งในสังคมนับแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่าปัญหาการทารุณสัตว์เป็นปัญหาเล็กไม่ถือเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม เพราะมีได้ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ แก่สังคมหรือคนในสังคม แต่ต่อมาในระยะหลังประเทศต่างๆ กลับเริ่มให้ความสนใจต่อการแก้ปัญหาดังกล่าวมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากประเทศต่างๆ เริ่มมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ส่งผลให้มีการพัฒนาทางด้านแนวคิดและมุมมองในเรื่องต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต รวมไปถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับสัตว์และสถานพยาบาลของสัตว์ ซึ่งได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มนุษย์เริ่มมองว่าการปฏิบัติต่อสัตว์อย่างทารุณนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่ควรทำเพราะถือว่าเป็นความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของคนในสังคม เนื่องจากมีความเห็นว่าสัตว์นั้นไม่ใช่สิ่งของหากแต่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์⁴²

เราพบการทารุณกรรมสัตว์ได้ทั่วทุกพื้นที่บนโลก โดยรูปแบบและความรุนแรงอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ปัจจัยของรูปแบบและความรุนแรงก็จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจริยธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ในบางประเทศอาจมีวัฒนธรรมในการฆ่าสัตว์เพื่อบูชาพระเจ้าตามความเชื่อ โดยไม่ได้มองว่าการกระทำดังกล่าวถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์หากแต่เป็นเพียงความเชื่อตามศาสนา ในขณะที่เดียวกันในสายตาของบางประเทศอาจมองว่าการกระทำ เหล่านั้นเป็นการทารุณกรรมสัตว์

⁴⁰ World Society For the Protection of Animals, (2010), "Animal Welfare included in new Standards for Social Responsibility," [ออนไลน์], แหล่งที่มา:<http://www.vetclick.com/news/animal-welfare-included-in-new-standards-for-socialresponsibility-p1171.php>

⁴¹ Gibson, M., (2011), The universal declaration of animal welfare, Deakin L, page 539.

⁴² Bowles, D., Paskin, R., Gutiérrez, M., & Kasterine, A. (2005). Animal welfare and developing countries: opportunities for trade in high-welfare products from developing countries, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://worldanimal.net/our-programs/international-policy/animal-welfare-and-development>

ชั้นรุนแรง อย่างไรก็ตามก็ตีคนส่วนใหญ่ยังมีความเห็นพ้องต้องตรงกันว่า การทารุณกรรมสัตว์นั้นเป็นการกระทำที่ไม่สมควรกระทำ⁴³

การทารุณสัตว์ หรือ การทารุณกรรมสัตว์ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ได้มีการให้ความหมายไว้โดยเฉพาะ แต่มีการให้ความหมายของคำว่า “ทารุณ” ซึ่งหมายถึง ดุร้าย โหดร้าย ร้ายกาจ และคำว่า “ทารุณกรรม” หมายถึง การกระทำอย่างโหดร้าย ส่วนคำว่า “สัตว์” หมายถึงสิ่งมีชีวิต ซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ไปได้เองหรือสัตว์ที่ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้นหากพิจารณาจากความหมายของคำตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “การทารุณสัตว์” ย่อมหมายถึงการกระทำอย่างโหดร้ายและร้ายกาจต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์

ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์⁴⁴ พ.ศ. 2557 ได้กำหนดคานิยามของ “การทารุณกรรม” ว่าหมายถึง การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์เพื่อการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชรา หรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบกามกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร

การทารุณสัตว์ หรือ การทารุณกรรมสัตว์ มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Animal Cruelty or Cruelty to Animal” ซึ่งตาม The Longman Dictionary of Contemporary English ได้ให้ความหมายของคำว่า “Cruelty” ไว้ว่า การตั้งใจหรือความประสงค์ที่จะทำให้นักหรือสัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน หรือหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่มีเจตนาหรือจงใจ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดต่อคนหรือสัตว์ และใน Black’s Law Dictionary ได้ให้ความหมายของ “Cruelty to Animal” ว่าหมายถึง การกระทำที่มีความมุ่งร้ายอันเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานหรือถึงแก่ความตาย

นอกจากนี้องค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์สัตว์ในประเทศญี่ปุ่น นามว่า ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan)⁴⁵ ได้ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ไว้ดังนี้

1. การกระทำโดยจงใจหรือเพิกเฉยที่เป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางการหรือจิตใจ หรือรูปแบบการกระทำต่างๆ ที่ทารุณจนทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือตาย

⁴⁴ มาตรา 3 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

⁴⁵ ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan), “The definition of Cruelty to animals,” [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.alive-net.net/english/en-law/index.html>

2. การละเลยไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ที่จะจัดหาอาหาร และน้ำดื่มที่จำเป็นเหมาะสมต่อสวัสดิภาพของสัตว์เป็นเหตุให้สัตว์นั้นอ่อนเพลียและอาจถึงแก่ความตาย หรือเก็บสัตว์ไว้ในที่ไม่เหมาะสมกับสภาพโดยธรรมชาติของสัตว์ เป็นเหตุให้สัตว์ต้องได้รับความเจ็บปวดทรมาน

3. การจัดให้สัตว์มาต่อสู้กับสัตว์อื่นหรือมนุษย์

4. การขนส่งบรรทุสัตว์ที่ต้องเดินทางในระยะไกลจนเป็นเหตุให้สัตว์ทรมาน หรือตายในที่สุด

5. การวางยา หรือทำให้สัตว์พิการ หรือฆ่าสัตว์โดยผิดกฎหมาย

2.5.4.1 รูปแบบของการทารุณสัตว์

การทารุณสัตว์ถือเป็นการกระทำความผิดหรือการละเว้นการกระทำใดๆ ที่มีผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานหรือถึงแก่ความตาย ด้วยเหตุนี้การทารุณจึงอาจเกิดได้ในหลายรูปแบบ หลายลักษณะขึ้นอยู่กับว่าในสังคมนั้นๆ มีความเห็นต่อการกระทำดังกล่าวว่าเป็นการทารุณสัตว์หรือไม่อย่างไร มีนักวิชาการต่างๆ รวมถึงองค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองสัตว์หลายองค์กรได้กำหนดรูปแบบหรือแบ่งประเภทของการทารุณสัตว์ไว้ซึ่งแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. Frank R. Ascione (2001)⁴⁶ กล่าวว่า รูปแบบการทารุณสัตว์อาจเทียบเคียงได้กับรูปแบบของการทารุณกรรมเด็ก ซึ่งได้แก่

- การทารุณกรรมทางร่างกาย (Physical Abuse) เป็นการทารุณต่อร่างกายของสัตว์ไม่ว่าจะเป็นการทุบตี เตะ ฟาด หรือใช้ไฟเผา หรืออื่นๆ
- การทารุณกรรมทางเพศ (Sexual Abuse) เป็นการกระทำทางเพศต่อสัตว์เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำมักมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพจิตใจหรือรสนิยมที่ผิดปกติ
- การทารุณกรรมทางจิตใจหรืออารมณ์ (Psychological Abuse or Emotional Abuse) เป็นการกระทำทำสัตว์ต้องทุกข์ทรมานทางใจ บังคับขู่เข็ญสัตว์ให้เกิดความหวาดกลัว หวาดระแวง หรือซึมเศร้า

⁴⁶ Frank R, Ascione, "Animal Abuse and Youth Violence," [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/188677.pdf>

- การละเลยไม่สนใจที่จะรักษาอาการเจ็บป่วยหรือการทอดทิ้งให้ขาดอาหาร (Medical Care Neglect or Nutritional Deprivation) การละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาสุขภาพของสัตว์ จนเป็นเหตุให้สัตว์ป่วยเรื้อรังจนถึงความตายในที่สุด หรือการละเลยไม่สนใจในการจัดหาอาหารหรือน้ำดื่มปล่อยให้สัตว์ต้องหิวโหย รวมไปถึงการไม่จัดหาที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสัตว์
2. Andrew N. Rowan (1999)⁴⁷ ได้ตีพิมพ์การแบ่งรูปแบบการทารุณสัตว์ไว้ 4 ประเภท ดังนี้
- การกระทำที่บุคคลมีเจตนาและโดยส่วนใหญ่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนหรือมีการวางแผนไว้ก่อนแล้ว อันเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานเพื่อให้ตนได้รับความพึงพอใจ โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำจะมีความผิดปกติดังกล่าวเกี่ยวกับสภาพจิตใจหรือมีรสนิยมชอบใช้ความรุนแรง
 - การที่บุคคลกระทำอันเป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานโดยวิธีการใช้อาวุธหรือสัตว์นั้นๆ การบังคับให้สัตว์ทรมานตามความต้องการหรือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างของผู้กระทำ หรือใช้วิธีการใดๆ เพื่อทำให้สัตว์แสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้กระทำส่วนใหญ่ การกระทำทารุณสัตว์ประเภทนี้จะพบได้มากในการแสดงละครสัตว์
 - การที่บุคคลไม่กระทำการหรือไม่สามารถจัดหาอาหารและน้ำดื่มที่เพียงพอ รวมไปถึงการจัดหาที่อยู่ที่เหมาะสม การทำไม่ทาความสะอาดสัตว์หรือให้การดูแลรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ รูปแบบการทารุณสัตว์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการละเว้นหรือการละเลยมากกว่าการกระทำ และไม่ได้เกิดขึ้นจากความพึงพอใจหรือความปรารถนาของผู้กระทำ การละเลย
 - การใช้สัตว์เพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือต่อบุคคลอื่นอันมีผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน (Use) การเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการใช้สัตว์ ผู้กระทำ ไม่ได้ทำไปเพื่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขจากการทำให้เกิดความทุกข์ทรมานของสัตว์ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อการดำรงอยู่ของผู้กระทำ แต่ในความเป็นจริงการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำ ที่ไม่ถูกศีลธรรม

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน

3. องค์การพิทักษ์สัตว์ในประเทศสหรัฐอเมริกา (A National Animal Protection Organization) ได้แบ่งรูปแบบของการทารุณสัตว์ไว้ 2 ประเภท ดังนี้

- การละเว้นที่เป็นการทารุณ (Passive Cruelty or Acts of Omission) เป็นการทารุณสัตว์ในลักษณะของการละเลยหรือไม่กระทำการบางอย่างที่สมควรต้องกระทำ โดยการละเลยหรือการเพิกเฉยนั้นเป็นสาเหตุให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานหรือการเพิกเฉยนั้นทำให้สัตว์ต้องได้รับความเจ็บปวด
- การกระทำ อันเป็นการทารุณ (Active Cruelty or Acts of Commission) เป็นการกระทำทารุณสัตว์โดยมีเจตนา ผู้กระทำความตั้งใจและเจตนาที่จะให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ลักษณะของการกระทำนี้ไม่ได้เกิดจากอุบัติเหตุหรือความบังเอิญแต่อย่างใด โดยพฤติกรรมของผู้กระทำอาจบ่งถึงความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ

4. Vermeulen and Odendaal (1993)⁴⁸ ได้แบ่งรูปแบบของการทารุณสัตว์ไว้ 2 ประเภท ดังนี้

- การทารุณกรรมทางด้านร่างกาย หมายถึง การกระทำที่ทรมารร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเจ็บปวด เช่น การตี เป็นต้น
- การทารุณกรรมทางด้านจิตใจ หมายถึง พฤติกรรมทั้งหลายที่ส่งผลในแง่ลบต่ออารมณ์ของสัตว์ หรือการเพิกเฉยต่อความรู้สึกของสัตว์ เช่น การทำให้สัตว์เกิดความหวาดกลัว เกิดความกังวล เป็นต้น อีกทั้งยังหมายความรวมถึงการละเลยการกระทำต่อสัตว์ เช่น การทอดทิ้ง เป็นต้น

2.6 ปัญหาของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์ในประเทศไทย

การประกอบธุรกิจดูแลสัตว์ในประเทศไทย ผู้ประกอบธุรกิจควรคำนึงถึงหลักสิทธิของสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์เป็นสำคัญ เนื่องจากสัตว์ถือเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกคล้ายมนุษย์ จากการศึกษาหาข้อมูลพบว่า มีธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหลายแห่งที่ประกอบธุรกิจอย่างไม่คำนึงถึงหลักสิทธิและสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพสัตว์ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านสุขภาพของมนุษย์

⁴⁸ Mark R. Dadds, Cynthia M, Turner and John McAloon, “Developmental Links between Cruelty to animals and Human Violence,” [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1375/acri.35.3.363>

สุขาภิบาล (Sanitation) หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่การมีสุขภาพดี โดยเฉพาะ สุขภาพของมนุษย์ โดยสุขาภิบาลอาหาร (Food Sanitation) หมายถึง การบริหารจัดการและควบคุม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาหาร เพื่อให้ทำให้อาหารสะอาด ปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรค หนองพยาธิและสารเคมีต่างๆ ซึ่งเป็นอันตราย หรืออาจจะเป็นอันตรายต่อ การเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพอนามัยและการดำรงชีวิตของผู้บริโภค เพราะฉะนั้นการสุขาภิบาลอาหาร โดยรวมแล้วจึงหมายถึง การป้องกันไม่ให้อาหารเป็นต้นเหตุของความไม่สะอาดก่อให้เกิดความเจ็บป่วยแก่ผู้บริโภค โดยการบริหารจัดการและควบคุมสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาหารเพื่อให้ทำให้อาหารสะอาด ปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรค โดยผลกระทบอันเกิดจากความไม่สะอาดหรือความปลอดภัยของอาหารนั้นมีทั้งผลกระทบในทางตรงและผลกระทบทางอ้อม โดยผลกระทบทางตรงนั้น ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยเฉพาะโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อเป็นโรคที่ทางสากลจัดเป็นโรคที่ป้องกันได้ แต่ในประเทศไทยโรคอุจจาระร่วงยังคงเป็นโรคที่มีอัตราป่วยสูงอยู่ในอันดับ 1 ใน 10 ของโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเฉพาะโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันมีอัตราป่วยสูงสุดทุกปีและมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่นเดียวกับโรคอาหารเป็นพิษ ทั้งนี้การปนเปื้อนของอาหาร หมายถึง การที่มีสิ่งแปลกปลอมหรือสิ่งที่เป็นอันตรายที่ไม่ใช่ส่วนประกอบของอาหาร เช่น เชื้อโรคสารเคมีหรือสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงพึงมีจริยธรรมและศีลธรรมในการประกอบธุรกิจ อีกทั้งควรคำนึงถึงสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยงตลอดระยะเวลาที่สัตว์เลี้ยงอยู่ในความดูแลของตน ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายทั้งต่อสภาพจิตใจและร่างกายให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 จากการศึกษาจากอินเทอร์เน็ตและข่าวสารได้พบว่าสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหลายแห่งไม่ได้ปฏิบัติตามหลักสวัสดิภาพและมีการดูแลสัตว์เลี้ยงที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน

ปัญหาด้านสุขภาพของสัตว์เลี้ยงที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและร่างกายของสัตว์เลี้ยงที่สามารถพบจากการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีมาตรฐาน มีดังนี้

1. สภาพกรงขังที่คับแคบ ไม่เหมาะสมกับขนาดของสัตว์เลี้ยง ส่งผลให้สัตว์เลี้ยงไม่สามารถหมุนตัวหรือเคลื่อนที่ได้ตามธรรมชาติของสัตว์ สามารถนำมาซึ่งปัญหาทางสภาพจิตใจ ทำให้สัตว์เลี้ยงเกิดภาวะเครียด ร้าย และทารุณบุคคลหรือสัตว์ชนิดอื่นที่เข้าใกล้
2. ปริมาณสัตว์เลี้ยงในกรงขังมากเกินไป การนำสัตว์เลี้ยงมาอยู่รวมในกรงขังเดียวกัน ทำให้เกิดความแออัดในกรง สามารถทำให้สัตว์เลี้ยงเกิดภาวะเครียดและทารุณกันเองได้ อีกทั้งยังสามารถทำให้เกิดโรคติดต่อ เช่น เห็บ หมัด ระบบทางเดินหายใจ
3. สภาพกรงขังหรือห้องพักอาศัยไม่ได้มาตรฐาน ทรมาน และขาดการบำรุงรักษา เช่น กรงขังที่วัสดุสกปรก หรือใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดสัตว์เลี้ยงได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย

4. ความสกปรก หมักหมม การขาดการดูแลรักษาความสะอาด ไม่ได้ทำการฆ่าเชื้อโรค การกำจัดกลิ่น ตลอดจนขนขาดการออกแบบ การระบายกลิ่น การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลอย่างถูกต้อง สามารถก่อให้เกิดเชื้อโรคและการแพร่ระบาดของโรคได้
5. ขาดระบบการถ่ายเทอากาศ นามาซึ่งปัญหาการติดต่อโรคทั้งจากสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่คน
6. ภาชนะใส่อาหารหรือภาชนะใส่เครื่องดื่มไม่ได้รับการทำความสะอาดอย่างถูกวิธี ทำให้อาจมีสิ่งสกปรกตกค้าง เป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงป่วยได้
7. การให้สัตว์เลี้ยงใช้ภาชนะใส่อาหารหรือภาชนะใส่เครื่องดื่มร่วมกัน เป็นเหตุให้เกิดโรคติดต่อได้
8. ละเลยประเภทอาหารของสัตว์แต่ละชนิดหรือการให้อาหารในปริมาณที่ไม่ถูกต้อง สัตว์เลี้ยงบางชนิดหากได้รับอาหารที่ผิดประเภทสามารถส่งผลต่อชีวิตได้
9. ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพของสัตว์เลี้ยงก่อนเข้ารับบริการ หากสัตว์เลี้ยงที่เข้ารับบริการมีโรคประจำตัวหรือโรคติดต่ออยู่แล้ว สามารถนำมาติดสัตว์เลี้ยงตัวอื่นที่เข้ารับบริการได้

2.7 มาตรการตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์

2.7.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวัสดิการสัตว์

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งพัฒนากฎหมายขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสัตว์มากขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของสัตว์แต่ละจะเป็นการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสัตว์ในลักษณะเป็นบททั่วไปโดยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการคุ้มครองดูแลสัตว์โดยเฉพาะเจาะจงมาในธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้นธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงก็เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสวัสดิการของสัตว์แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะซึ่งใช้ในการกำหนดมาตรฐานเพื่อดูแลสวัสดิการหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของสัตว์โดยเฉพาะ ดังนั้นการพิจารณาสวัสดิการของสัตว์จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายทั่วไปซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีหน่วยงานเฉพาะซึ่งดูแลเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงและกิจการทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ คือ กรมปศุสัตว์ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากภาพรวมของกรมปศุสัตว์จะพบว่ากรมปศุสัตว์ยังไม่มีอำนาจโดยเฉพาะเจาะจงในการเข้ามาควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจในการออกใบอนุญาตในการดูแลสัตว์เลี้ยงที่อยู่ในธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง เนื่องจากโดยสภาพลักษณะของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเป็นการตกลงทาสัญญาระหว่างเจ้าของสัตว์เลี้ยงและผู้ประกอบการ ดังนั้น สัตว์เลี้ยงดังกล่าวจึงไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของผู้ประกอบการ อาจเรียกได้ว่าผู้ประกอบการเป็นเพียงผู้รับเลี้ยงรับดูแลรักษาเป็นการชั่วคราวภายในกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในสัญญาโดยมีค่าตอบแทน

นอกจากนี้พบว่าในบางสถานประกอบการที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากสัตว์เลี้ยง อาจมีการประกอบธุรกิจอื่นๆควบคู่กัน เช่น การฝึกสัตว์เลี้ยง การให้ความบันเทิงแก่สัตว์เลี้ยง ธุรกิจขายอาหารให้กับสัตว์เลี้ยง ธุรกิจขายอาหารให้กับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ เป็นต้น ซึ่งธุรกิจอื่นๆ เหล่านี้ตามกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเจาะจงซึ่งใช้บังคับเช่นเดียวกับธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากสัตว์เลี้ยง การประกอบธุรกิจเสริมดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้กฎหมายทั่วไปเช่นการขออนุญาตประกอบกิจการด้านอาหารตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรธุรกิจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขออนุญาตจำหน่ายอาหารตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ทว่ารูปแบบในการทำธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายทั่วไปไม่มีกฎหมายเฉพาะเจาะจงที่เจแนวมใช้ควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจเจแนวมซึ่งการละเมิดสิทธิสัตว์และการคุ้มครองดูแลสวัสดิการของสัตว์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นในระดับสากล

กฎหมายฉบับหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป คือ ประมวลกฎหมายอาญา สำหรับประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดอาญาในประเทศไทยครอบคลุมในหลากหลายฐานความผิด หนึ่งในฐานความผิดที่ถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาคือความผิดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ และหากพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาจะพบว่าหลักการสำคัญที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในการกระทำ ความผิดในทางอาญาจะต้องเป็นการกระทำที่ครอบงำองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบภายนอก องค์ประกอบภายในและการกระทำกับผลของการกระทำต้องมีความสัมพันธ์กัน หากไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษผู้กระทำความผิดย่อมต้องมีความรับผิดชอบในทางอาญา ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาที่อาจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองดูแลสัตว์มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 ฐานกระทำความรุนแรงต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์โดยให้รับทุกขเวทนาโดยไม่เจแนวมเป็นผู้กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับอันเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเอาผิดเกี่ยวกับสวัสดิการของสัตว์ นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกับสัตว์อีกหลายบทบัญญัติ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาลักษณะของธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง ผู้เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงได้ส่งมอบสัตว์ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงแล้ว จึงถือได้ว่าสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในสัตว์นั้น ดังนั้นหากเกิดการกระทำความผิดอาญาโดยการเอาสัตว์ซึ่งอยู่ในความดูแลไปเสีย การกระทำความผิดอาจมีความเกี่ยวพันกับความผิดฐานยกยอกทรัพย์มากกว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ หรือในการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 358 และหากทรัพย์นั้นเป็นทรัพย์ที่เป็นปศุสัตว์ตัวผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 359 (2) ซึ่งเป็นเหตุจูงใจของการกระทำ ความผิดอาญาฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยมีโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ หรือในส่วนบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดลหุโทษ ก็มีการบัญญัติถึงการให้ต้องรับผิดชอบที่เกี่ยวกับสัตว์อยู่หลาย

บทบัญญัติมาตรา เช่น ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 377 ความผิดฐานปล่อยปละละเลยไม่ดูแลสัตว์ดุหรือ สัตว์ร้าย ปล่อยให้สัตว์นั้นไปเที่ยวโดยลาพังซึ่งอาจเป็นอันตรายกับบุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน บุคคลนั้นจะต้องรับ โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือในกรณีบุคคลใดใช้ให้สัตว์ทำงานเกินสมควรหรือให้ ทำงานที่ไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย อ่อนแอหรือชรา บุคคลนั้นจะต้องรับผิดมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อสัตว์ ที่อยู่ในความดูแลของตนตามประมวลกฎหมายอาญาจะมุ่งเน้นการคุ้มครองและเอาผิดในลักษณะเป็นความผิด หลุโทษซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีกฎหมาย เฉพาะที่คุ้มครองดูแลสัตว์ที่มีอัตราโทษสูงกว่าการกระทำความผิดในประมวลกฎหมายอาญา คือ พระราชบัญญัติการทรมานสัตว์ อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองการทรมานสัตว์หรือ ทาทุณกรรมต่อสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557⁴⁹

2.7.2 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีการบัญญัติขึ้นมาใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 วัตถุประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นส่วนสำคัญของ สิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนของสิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับ หลักมาตรฐานสากลเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์จึงมีการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อคุ้มครองมิให้สัตว์ถูกกระทำ ทารุณกรรม และบุคคลซึ่งดูแลจะเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพในการดูแลให้เหมาะสมกับประเภทและชนิด ของสัตว์ในระหว่างที่สัตว์นั้นอยู่ในความดูแล โดยสามารถแบ่งสัตว์ซึ่งอยู่ในความคุ้มครองของพระราชบัญญัตินี้ ออกได้เป็น 7 ชนิด ดังนี้

1. สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน
2. สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน
3. สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ
4. สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน
5. สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
6. สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง

⁴⁹ เมธาวรินทร์ จานต์ธรรม, (2019), ปัญหาการก าหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพ ของสัตว์ พ.ศ. 2557 เปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี, หน้า 243-274

7. สัตว์ที่อาศัย อยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มีข้อสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับทั้งบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสัตว์และยังให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ซึ่งหมายถึงผู้ประกอบการสถานรับฝากสัตว์ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้นหากสถานประกอบธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงใดกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตราใดมาตราหนึ่งหรือหลายมาตราในพระราชบัญญัตินี้บุคคลนั้นอาจมีความรับผิดในทางอาญาทั้งจากคุกและปรับได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นได้กระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์โดยทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวดความเจ็บป่วย ทูพพลภาพหรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตายและให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์เพื่อการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง เพื่อแสวงหาประโยชน์หรือเพื่อใช้สัตว์ประกอบกามกิจหรือใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วยหรือชราหรืออ่อนอายุ นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ได้วางขอบเขตของการจัดสวัสดิภาพให้กับสัตว์ หมายถึง การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำ อย่างเพียงพอ

กฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกำหนดให้มีภารกิจตั้งคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ซึ่งประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ
2. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. อธิบดีกรมการศาสนา
4. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
5. อธิบดีกรมประมง
6. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
7. อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ
8. อธิบดีกรมอนามัย
9. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
10. ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
11. ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์

12. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินเจ็ดคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากคนบติคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้ ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในด้านการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ให้คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์มีอำนาจดังต่อไปนี้⁵⁰

(1) เสนอนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางที่สร้างความตระหนักในป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(5) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังได้มีการกำหนดลักษณะที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ดังต่อไปนี้⁵¹

(1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

(2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

(3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

⁵⁰ มาตรา 8 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

⁵¹ มาตรา 20 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

(4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยา หรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(7) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

(8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์

(9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(10) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(11) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หากมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีบุคคลใดซึ่งกระทำการทารุณกรรมสัตว์กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ในการกระทำการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทารุณกรรมสัตว์หรือช่วยเหลือสัตว์โดยให้มีอำนาจเพื่อใช้ในการกระทำการหน้าที่ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์โดยมีรายละเอียด ดังนี้⁵²

(1) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(3) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

⁵² มาตรา 25 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

(4) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(5) นาสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตราย ในกรณี queปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีผู้ใดให้การรักษาหรือช่วยเหลือ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (2) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเน้นเข้าว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย่าย ชุกซ่อนหรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม มาตรา 26 ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมานจนเกินสมควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้ การฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการโดยสัตว์แพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นมีเจ้าของ ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ มาตรา 27 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร⁵³ ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง⁵⁴ และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา⁵⁵

2.7.3 การคุ้มครองสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎหมายฉบับนี้คุ้มครองเกี่ยวกับความสะอาดในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เลี้ยงจากโดยปกติโดยสภาพการเลี้ยงสัตว์เพื่อนามาสร้างสิ่งปฏิกลอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายกับประชาชนทั่วไปได้ กฎหมายฉบับนี้ได้ให้ความหมายของค ว่ำสิ่งปฏิกลว่าหมายถึงอุจจาระหรือปัสสาวะและขยายความถึงสิ่งปฏิกลทั่วไปทุกชนิดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น โดยใช้ในการควบคุมสุขลักษณะของอาคารไม่ว่าจะเป็นตึก บ้านเรือนโรงงาน แพ คลังสินค้า สำนักงานหรือสิ่งอื่นใดซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือสามารถเข้าใช้สอยหาประโยชน์ได้ ดังนั้นสถานรับเลี้ยงรับฝากสัตว์จึงเป็นสถานที่ที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ที่จะต้องจัดให้มีน้ำหนกของอาคารที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความเสียหายกับบุคคลทั่วไป มาตรา 3 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้

⁵³ มาตรา 28 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

⁵⁴ มาตรา 29 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

⁵⁵ มาตรา 30 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

การควบคุมดูแลของกระทรวงสาธารณสุขมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นรัฐมนตรีที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้⁵⁶

หากปรากฏข้อเท็จจริงอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อำนาจหน้าที่กับอธิบดีกรมอนามัยในการออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวขึ้นหยุดการกระทำการใดๆเพื่อแก้ไขและป้องกันความเสียหาย เช่นว่านั้น ถ้าบุคคลตามคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาอันสมควรอธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใดๆเพื่อเป็นการแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์และบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนั้นทั้งหมด

นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการสาธารณสุขซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีสุขลักษณะที่ดีในชุมชนหรืออาคารสถานที่โดยคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ
2. อธิบดีกรมการแพทย์
3. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
4. อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ
5. เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
6. อธิบดีกรมการปกครอง
7. อธิบดีกรมตำรวจ
8. อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
9. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
10. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

⁵⁶ มาตรา 3 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

11. เลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปลัดกรุงเทพมหานคร
12. ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้แต่งตั้งตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านสาธารณสุข
13. อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นนี้จะมิอาจดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลสาธารณสุขโดยภาพรวมซึ่งหมายความครอบคลุมถึงสถานประกอบธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ด้วยที่จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของคณะกรรมการสาธารณสุข โดยอำนาจคณะกรรมการสาธารณสุข มีดังต่อไปนี้⁵⁷

- (1) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุขและพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆเกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย
- (2) ศึกษาวิเคราะห์และ ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการสาธารณสุข
- (3) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดท้องถิ่น
- (4) กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (5) ควบคุม สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อรัฐมนตรี
- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

หากปรากฏข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการสาธารณสุขว่าราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งมีเขตอำนาจในท้องถิ่นใด ไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการแจ้งต่อผู้มีอำนาจควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเพื่อสั่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือแก้ไขการดำเนินการให้เป็นไปโดยถูกต้องภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร⁵⁸ หากเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ปฏิบัติงานอาจนำไปสู่การลงโทษทางวินัยรวมถึง

⁵⁷ มาตรา 10 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁵⁸ มาตรา 11 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

การถูกดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 ข้อหาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และเนื่องจากการดูแลสาธารณสุขของคณะกรรมการสาธารณสุขเป็นการดูแลโดยภาพรวมของระบบสาธารณสุขทั้งประเทศ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้⁵⁹

สิ่งสำคัญสำหรับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน คือ การจัดการกับสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้หรือในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบหมายให้บุคคลใด ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการในการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือขยะมูลฝอยพระราชบัญญัติสาธารณสุขได้กำหนดให้อำนาจหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการออกระเบียบเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ โดยมีอำนาจดังต่อไปนี้⁶⁰

(1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(2) กำหนดให้มีที่รับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้นๆ

(4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 จะพึงเรียกเก็บได้

⁵⁹ มาตรา 16 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶⁰ มาตรา 20 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

(6) ก หนตการอื่นใดที่จ าเป็นเพื่ให้ถูกต้องด้วยสุลลักษณะ

การควบคุมตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขมีการควบคุมไปถึงสุลลักษณะของอาคารสถานที่ด้วย เนื่องจากอาคารสถานอาจเป็นต้นเหตุให้เกิดสิ่งปฏิกูลหรือขยะมูลฝอยจนนำไปสู่ความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชน ซึ่งผู้ประกอบการจรับฝากเลี้ยงสัตว์โดยสภาพย่อมต้องมีอาคารสถานที่ที่จะต้องใช้ในการดูแลสัตว์เลี้ยง นอกจากนี้สัตว์เลี้ยงก็เป็นต้นเหตุในการก่อสิ่งปฏิกูลหรือความเดือดร้อนร ทาญจนอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น

เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารหรือส่วนของอาคารใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคาร มีสภาพชำรุดทรุดโทรมหรือปล่อยให้มสภาพรุงรังจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือมีลักษณะไม่ถูกต้องด้วยสุลลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคารหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วนหรือจัดการอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่ให้มีให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุลลักษณะภายในเวลาซึ่งก หนดให้ตามสมควร⁶¹

เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารใดมีสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระสะสมไว้มากเกินสมควร หรือจัดสิ่งของเหล่านั้นซับซ้อนกันเกินไปจนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษใดๆ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือไม่ถูกต้องด้วยสุลลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย้ายสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระออกจากอาคารนั้นหรือให้จัดสิ่งของเหล่านั้นเสียใหม่ เพื่ให้มีให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุลลักษณะหรือให้ก ำจัดสัตว์ซึ่งเป็นพาหะของโรคภายในเวลาที่ก หนดให้ตามสมควร⁶²

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดดำเนินการแก้ไขสุลลักษณะในอาคารและผู้นั้นละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจด าเนินการแทนได้ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายส าหรับการนั้น⁶³

ในบางกรณีอาจเกิดเหตุซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนราคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหรือในบริเวณใกล้เคียงทาให้พระราชบัญญัติการสาธารณสุขได้บัญญัติลักษณะที่ถือว่าเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนราคาญ ซึ่งโดยสภาพของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากสัตว์อาจมี

⁶¹ มาตรา 21 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶² มาตรา 22 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶³ มาตรา 23 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ความเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นจากเสียงของสัตว์เลี้ยงและกลิ่นรวมถึงสิ่งปฏิกูลจึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สถานประกอบการรับเลี้ยงรับฝากสัตว์ต้องให้ความสาคัญโดยเหตุเดือดร้อนรำคาญมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁶⁴

(1) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือฉ่ำหรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในที่ที่ไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของมีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรคหรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใดหรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(3) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(4) การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เหม่า ฉ่ำ หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(5) เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หากมีเหตุเดือดร้อนรำคาญเกิดขึ้นพระราชบัญญัติการสาธารณสุขได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อระงับและบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตกับบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานที่ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น⁶⁵

หากปรากฏว่าความเดือดร้อนรำคาญนั้นเกิดในเขตพื้นที่ของเอกชน ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน เช่น สถานประกอบการธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่งและถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่ง

⁶⁴ มาตรา 25 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶⁵ มาตรา 26 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้⁶⁶

นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุขได้มีการกำหนดมาตรการป้องกันเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์จึงได้กำหนดให้มีการใช้มาตรการเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้ สำหรับการออกข้อกำหนดราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาดหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดหรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้⁶⁷

สำหรับมาตรการเหตุการณ์กำหนดให้กิจการใดที่เป็นกิจการอันตรายต่อสุขภาพนั้น พระราชบัญญัติการสาธารณสุขได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจในการประกาศในราชกิจจานุเบกษาาระบุถึงกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อย่างไรก็ตามโดยสภาพแล้วธุรกิจสถานรับฝากสัตว์โดยสภาพไม่น่าจะเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหากได้กระทำตามกฎหมายในการควบคุมสุขลักษณะของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดสิ่งปฏิกูล มาตรา 31 และเพื่อประโยชน์ในการก ำกับดูแลการประกอบกิจการที่ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พระราชบัญญัติการสาธารณสุขได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้⁶⁸

(1) กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาบางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินกิจการตาม (1) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ไซต์ ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใด ดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมี

⁶⁶ มาตรา 28 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶⁷ มาตรา 29 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁶⁸ มาตรา 32 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

การควบคุมในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมาย ในการออกใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติ เพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อกำหนดของท้องถิ่น ตามมาตรา 32 (2) ก็ได้ มาตรา 33 โดยใบอนุญาตที่ออกให้นี้ให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับ สถานที่แห่งเดียวเท่านั้น

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข

เพื่อให้การปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขบรรลุวัตถุประสงค์ไปได้จึงได้มีการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทาคาชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือรับรองการแจ้งหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

(3) แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งหรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ยึดหรืออายัดสิ่งของใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น

(5) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใดๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะหรือจะก่อให้เกิด เหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใดๆ เป็นปริมาณตามสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตาม ความจำเป็นได้โดยมิต้องชำระค่า

นอกจากนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นในการควบคุมดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพใน เขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น บุคคลดังกล่าวจะต้องแสดง

บัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในขณะปฏิบัติหน้าที่ด้วยและให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องออกหมายความสะดวกตามสมควร⁶⁹

หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลใดดำเนินกิจการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการนั้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไขหรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีที่เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งไว้ตามสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการทันทีและต้องทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ดำเนินกิจการซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งทราบในกรณีที่ไม่พบผู้ดำเนินกิจการหรือผู้ดำเนินกิจการไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลานาหรือสำนักทากรงานของผู้ดำเนินกิจการและให้ถือว่าผู้นั้นได้ทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปรษณีย์หรือวันปิดคำสั่งแล้วแต่กรณี⁷⁰

นอกจากนี้ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำใดๆ ที่ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือข้อกำหนดของท้องถิ่นให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่ามีการกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติการสาธารณสุขหรือตามข้อกำหนดท้องถิ่นอันจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวมซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุอันหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุอันได้ตามสมควรแล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ⁷¹

เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอาจมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไปซึ่งอาจนำไปสู่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขนี้ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขและผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 44

⁶⁹ มาตรา 44 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁷⁰ มาตรา 45 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁷¹ มาตรา 46 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและเพื่อประโยชน์ในการจับกุมหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น⁷²

ใบอนุญาต

ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นก หนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้⁷³

ใบอนุญาตต่างๆ ที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตและให้ใช้ได้เพียงในเขต อําเภอของราชการส่วนท้องถิ่นที่ เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต⁷⁴ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่ก หนดในข้อก หนดของท้องถิ่น

เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่ก หนดในข้อก หนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกันและในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับ ค ำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่ก หนดในข้อก หนดของท้องถิ่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวันแต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี

⁷² มาตรา 47 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁷³ มาตรา 54 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

⁷⁴ มาตรา 55 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

บทที่ 3

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในต่างประเทศ

ในปัจจุบันเกือบทั่วโลกให้ความสำคัญกับหลักสวัสดิภาพสัตว์กันอย่างแพร่หลาย ด้วยแนวคิดและหลักปรัชญาต่างๆ ที่มองว่าสัตว์พึงได้รับสิทธิและละเว้นการทารุณกรรมสัตว์อย่างเป็นธรรม อีกทั้งสัตว์ยังมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการท ุรกิจของมนุษย์ในปัจจุบัน สวัสดิภาพสัตว์จึงถูกกระทบในหลายด้าน ทำให้ในหลายๆ ประเทศมีการบัญญัติบทกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์หรือกฎหมายการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยในปัจจุบันหลายๆ ประเทศมีการตรากฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ขึ้นมาบังคับใช้ ซึ่งในบทกฎหมายจะกำหนดห้ามทารุณกรรมสัตว์ในกรณีต่างๆ อันเป็นผลสัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานและมีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนการกระทำทารุณกรรมสัตว์นั้นว่ามีความผิด อย่างไรก็ตามบทกฎหมายในแต่ละประเทศมีการกำหนดขอบเขตความหมายของการทารุณกรรมสัตว์ไว้ต่างกัน ทั้งในแง่ของการบังคับใช้และบทลงโทษทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดและนโยบายของแต่ละประเทศในการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากที่สุด

จากการศึกษาประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์มีการประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงอย่างแพร่หลาย อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์มีบทกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงโดยมีหน่วยงานในการดูแลกำกับสวัสดิภาพสัตว์เพื่อให้สัตว์ได้รับสวัสดิภาพและการประกอบธุรกิจของมนุษย์จะต้องกระทบต่อสิทธิของสัตว์อย่างน้อยที่สุด ดังนี้

3.1 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีการประกอบธุรกิจเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาระบบกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพสัตว์มาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นคำนึงถึงสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์เป็นส ัญญ จึงทำให้รูปแบบในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของสัตว์มีความหนักแน่นและชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการก่อตั้งสมาคมป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์แห่งประเทศไทยญี่ปุ่นซึ่งมีการจดทะเบียนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์มาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 50 ปี และเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อสิทธิของสัตว์ผ่านการใช้อำนาจของรัฐในการป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นจากสัตว์และทำงานร่วมกับองค์กรภาคเอกชนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสิทธิของสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นได้รับการคุ้มครอง นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นยังมีการออกกฎหมายที่คุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ ตั้งแต่ประมาณ 40 ปีมาแล้ว คือพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animal 1973)⁷⁵ โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือการคุ้มครองสวัสดิภาพและการป้องกัน

⁷⁵ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 1)

การทารุณกรรมสัตว์ซึ่งเดิมมีการทำหน้าที่ผ่านสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยนาหลักการสำคัญที่สมาคมได้รวบรวมมาบัญญัติเป็นกฎหมายให้มีความชัดเจนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสิทธิและสวัสดิการของสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์นี้ถูกบัญญัติขึ้นมาโดยมีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการกำหนดสิทธิและหน้าที่รวมถึงความรับผิดชอบของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสัตว์ตลอดจนผู้ที่ครอบครองสัตว์อยู่ หน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมไปถึงหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของสัตว์ ความปลอดภัยของสัตว์ตามประเภทและชนิดของสัตว์ รวมถึงกำหนดหน้าที่ที่เจ้าของสัตว์พึงมีต่อสังคมในการป้องกันไม่ให้สัตว์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น หน้าที่ในการนำสัตว์ไปทาสีหรือทาการคุมกำเนิดเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เพิ่มจำนวนโดยปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม หน้าที่ช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐในการป้องกันโรคระบาดไม่ว่าจะเป็นการฉีดวัคซีนหรือการตรวจสุขภาพสัตว์เพื่อป้องกันการระบาดของโรคโดยมีสัตว์เป็นพาหะ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลสัตว์ เช่น การฝังอุปกรณ์ติดตามตัวในตัวสัตว์เพื่อให้ทราบที่สัตว์นั้นอยู่ ณ ที่ใดและอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดในกรณีที่สาบสูญหายหรือในระหว่างที่เสด็จไปก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น และถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบพื้นฐานที่เจ้าของสัตว์หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์จะต้องพึงกระทำต่อสัตว์เลี้ยงของตนหรือสัตว์ที่อยู่ในความครอบครองดูแลรักษาตามมาตรา 7 และการกำหนดหน้าที่เช่นนี้เป็นไปทั้งกับสัตว์ที่เป็นสัตว์เลี้ยงในบ้านหรือสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจพาณิชย์เช่นธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงและหากว่าสัตว์นั้นเป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจในเชิงพาณิชย์ เจ้าของสัตว์หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์จะต้องมีหน้าที่เพิ่มเติมมากขึ้นกว่าการดูแลสัตว์เลี้ยงในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสัตว์ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนทั่วไปซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคนทั่วไปได้ในหลากหลายรูปแบบ

3.1.1 ชนิดของสัตว์ที่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ.1973 (Act on Welfare and Management Animals 1973)

สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการนำสัตว์มาเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ในทางพาณิชย์ ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animal 1973) ว่าหมายถึง ธุรกิจที่มีการนำสัตว์มาขาย⁷⁶ เป็นตัวกลางหรือเป็นตัวแทนในการขายรวมถึงการรับเลี้ยงรับดูแลสัตว์ ฝึกสัตว์ จัดแสดงสัตว์ และให้หมายความรวมถึงธุรกิจที่ให้ผู้รับบริการสามารถสัมผัสกับสัตว์ได้โดยตรง ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมถึงธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง ดังนั้นธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศญี่ปุ่นจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้มีเช่นนั้น จะกลายเป็นฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายและนำไปสู่การถูกกิจการหรือถูกดำเนินคดีได้

⁷⁶ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 8)

นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดชนิดของสัตว์ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองโดยระบุเฉพาะเจาะจงไปที่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ทั้งนี้จะไม่รวมถึงการใช้สัตว์นั้นเพื่อการปศุสัตว์ การทดลองและการวิจัยหรือสําหรับการใช้งานอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวง

3.1.2 ขั้นตอนในการขออนุญาตจดทะเบียนสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น⁷⁷

สําหรับผู้ประกอบการที่มีความประสงค์จะประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นนั้น ต้องมีการจัดการและการดูแลที่มีความชัดเจนภายใต้กรอบมาตรฐานของกฎหมาย และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ประเทศญี่ปุ่นใช้ระบบการกำกับดูแลกิจการผ่านการจดทะเบียนและการลงทะเบียนประเภทของธุรกิจ (registration) และจะต้องขออนุญาตเปิดกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบแนวทาง สถานที่ บุคลากร และแผนการดูแลสัตว์ให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้สถานประกอบการนั้นจะต้องปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์เลี้ยงด้วยถึงจะได้รับการลงทะเบียนและมีสิทธิ์ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ตามกฎหมาย และเมื่อผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้ยื่นเอกสารและปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายครบถ้วนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องกำหนดวันที่มีการลงทะเบียน หมายเลขทะเบียนในการประกอบธุรกิจพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบโดยไม่ชักช้า ซึ่งหากผู้ประกอบการมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำการออกใบอนุญาตประกอบกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์ให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง โดยกำหนดอายุของใบอนุญาตไว้ที่ 5 ปี แต่ถ้าผู้ยื่นคำร้องมีคุณสมบัติไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถปฏิเสธข้อขอของผู้ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้ โดยกรณีนี้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องขอประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นบุคคลต้องห้ามไม่มีสิทธิ์ได้รับใบอนุญาตเป็นกรณี ดังต่อไปนี้⁷⁸

(1) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่าการลงทะเบียนเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและอนามัยของสัตว์ รวมถึงความปลอดภัยของสัตว์ไม่มีแนวทางการจัดการที่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับประกาศมาตรฐานการดูแลสัตว์ตามที่ประกาศไว้ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม

(2) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าโครงสร้างหรือส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลให้ความสะดวกแก่สัตว์ ไม่สามารถกระทำได้ตรงตามมาตรฐานตามกฎหมายที่กำหนดไว้

(3) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดว่าบุคคลที่ยื่นคำร้องขอเป็นบุคคลซึ่งไม่มีอำนาจในการยื่นคำร้องตามกฎหมายหรือเป็นบุคคลล้มละลาย

⁷⁷ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 10)

⁷⁸ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 12)

(4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพบข้อมูลว่าผู้ยื่นคำร้องขอมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ยังไม่พ้นระยะเวลา 2 ปีนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำร้องขอได้รับโทษ

(5) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพบข้อมูลว่าบุคคลที่ยื่นคำร้องขอเป็นบุคคลที่ถูกเพิกถอนทะเบียนจากการประกอบธุรกิจโดยไม่สุจริตตามมาตรา 19 (1) แห่งพระราชบัญญัตินี้และยังไม่พ้นระยะเวลา 2 ปี นับแต่การที่ผู้ยื่นคำร้องขอถูกเพิกถอนทะเบียน

(6) เมื่อพบว่าผู้ยื่นคำร้องขอถูกระงับการประกอบธุรกิจโดยไม่สุจริตตามมาตรา 19 (1) และระยะเวลาที่ถูกระงับดังกล่าวยังไม่ผ่านพ้นไป

(7) สำหรับบทบัญญัติในการปฏิเสธคำร้องขอให้จดทะเบียนนี้ให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน และหากเป็นกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจพบว่าผู้ยื่นคำร้องขอขาดคุณสมบัติและปฏิเสธคำร้องขอจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ตามกฎหมายในการที่จะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบซึ่งการปฏิเสธคำร้องขอและเหตุแห่งการปฏิเสธนี้

3.1.3 ผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์⁷⁹

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ.1973 (Act on Welfare and management Animals 1973) ของประเทศญี่ปุ่นจะพบว่าบุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์ คือบุคคลที่ยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบธุรกิจดูแลสัตว์นั้น โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดการดูแลสัตว์โดยเฉพาะ กล่าวโดยเฉพาะคือ ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดูแลรักษาสัตว์ในแต่ละชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของผู้ประกอบการเพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่มีความจำเป็นสำหรับการทำงานของบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการดูแลสัตว์ เพื่อให้การจัดการดูแลสัตว์เป็นไปตามที่ประกาศกระทรวงสิ่งแวดล้อมว่าด้วยการจัดการดูแลสัตว์ นอกจากนี้ผู้รับผิดชอบในการจัดการดูแลสัตว์จะต้องไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามที่ระบุไว้ในมาตรา 12 เช่นเป็น เช่นเป็นบุคคลที่เคยถูกลงโทษโดยความ เช่นเป็นบุคคลที่เคยถูกลงโทษโดยความผิดฐาน เช่นเป็นบุคคลที่เคยถูกลงโทษโดยความผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่สุจริตภายในระยะเวลา 2 ปี ไม่เคยกระทำความผิดกรณีใดกรณีหนึ่งตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ.1973 (Act on Welfare and management Animals 1973) หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ.1973 เมื่อผ่านการอบรมผู้มีอำนาจในการจัดการดูแลสัตว์จะต้องมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

⁷⁹ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 22)

- 1) ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับวิธีบริหารจัดการสัตว์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการป้องกันและรักษาสุขภาพ ความปลอดภัยของสัตว์
- 2) หน้าที่ในการแสดงให้เห็นถึงใบอนุญาตประกอบการธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงเพื่อแสดงรายละเอียดต่างๆของสถานประกอบการตามที่ระบุไว้ในประกาศของกระทรวงสิ่งแวดล้อมในที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน
- 3) เมื่อใบอนุญาตหมดอายุหลังจากประกอบกิจการไปแล้วครบ 5 ปี ผู้ประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องต่อ ปีผู้ประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องต่ออายุใบอนุญาตโดย ผู้ประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องต่ออายุใบอนุญาตโดยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
- 4) หากมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะในการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลสัตว์ จะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงให้กับเจ้าหน้าที่ทราบภายใน 30 วันนับแต่เวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 5) หน้าที่ในการแจ้งการหยุดประกอบกิจการหากเกิดกรณีบางประการ เช่น ผู้ประกอบกิจการเสียชีวิต มีการควมรวมกิจการ นิติบุคคลล้มละลาย หรือผู้ประกอบการธุรกิจไม่สามารถ เินนกิจการได้อีกต่อไป

3.1.4 การควบคุมสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศญี่ปุ่น⁸⁰

ประเทศญี่ปุ่นมีการมอบอำนาจให้องค์กรส่วนท้องถิ่นก็คือหน่วยงานในระดับจังหวัดเป็นผู้ควบคุมดูแลผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and management Animals 1973) กำหนดให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดให้สามารถดำเนินการในกรณีต่อไปนี้ได้

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถออกประกาศในการควบคุมกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์ได้ รวมถึงในกรณีที่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์ใดอาจมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติตามมาตรฐานตามกฎหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถ หนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานประกอบการของตนและวิธีบริหารจัดการสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์นั้นได้
- 2) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการออกคำสั่งหรือคำแนะนำแก่สถานประกอบการใดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการศึกษาตามกฎหมาย หากมีการฝ่าฝืนอยู่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการระงับกิจการของผู้ประกอบการได้

⁸⁰ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 9)

3) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจในการเข้าตรวจสถานประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้สัตว์เพื่อตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของกฎหมายหรือไม่

ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์โดยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animal 1973) ในการกำหนดถึงสวัสดิภาพสัตว์ที่พึงจะได้รับจากผู้ดูแล อีกทั้งพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังเป็นตัวควบคุมธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรมและการประกอบธุรกิจจะต้องไม่กระทบต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ ในประเทศญี่ปุ่นยังมีกระทรวงสิ่งแวดล้อมในการกำกับดูแลมาตรการและกำหนดข้อปฏิบัติต่าง ๆ ร่วมอีกด้วย ในประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดผู้ดูแลธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพสัตว์ไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังให้อำนาจตั้งแต่การออกใบอนุญาต ตรวจสอบ และการยึดใบอนุญาต ส่งผลให้ธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสัตว์ได้มาตรฐานตรงตามที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดการสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นมีความเคร่งครัดในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะหากมีการตรวจสอบแล้วมีการดำเนินการที่กระทบต่อสวัสดิภาพของสัตว์จะถูกลงโทษไปจนถึงการปิดกิจการทันที⁸¹

3.2 ประเทศสิงคโปร์

3.2.1 ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศสิงคโปร์

กฎหมายในประเทศสิงคโปร์ที่ใช้ในการควบคุมธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยง คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสัตว์และสัตว์ปีก ค.ศ.2002 (The Animals and Birds Act 2002) โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2545 หรือประมาณเกือบ 20 ปี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานในการคุ้มครองสวัสดิภาพและพัฒนาความเป็นอยู่ของสัตว์ รวมไปถึงการใช้กฎหมายฉบับนี้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาบทบัญญัติโดยรวมของกฎหมายฉบับนี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักการโดยภาพรวมในการคุ้มครองและดูแลสัตว์ ผ่านระบบการขอใบอนุญาตในการประกอบกิจการซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดในการยื่นขออนุญาตรวมถึงการต่อใบอนุญาต นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ของประเทศสิงคโปร์ยังไม่ได้มีการบัญญัติชัดเจนถึงธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์มากนัก จนกระทั่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในปี ค.ศ. 2014 โดยส่วนที่มีการแก้ไขมากที่สุดส่วนหนึ่ง คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ เพื่อให้มีรายละเอียดในการควบคุมธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ซึ่งรวมถึงสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ให้มีความรัดกุมและส่งเสริมมาตรฐานด้านสวัสดิการสัตว์ให้มากขึ้น โดยกฎหมายที่มีการแก้ไขนี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันสวัสดิภาพสัตว์และการป้องกันการทารุณสัตว์ไว้

⁸¹ Act on Welfare and management Animals 1973 (Article 16)

ในหมวด 4 หมวดว่าด้วยเรื่องสวัสดิภาพสัตว์และการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁸²

1) ก หนดนิยามของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสัตว์ให้มีความครอบคลุมและรัดกุมมากขึ้นโดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ หมายถึง กิจการหรือสถานประกอบการใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการใช้หรือการครอบครองเพื่อการแสดง การกีฬา ความบันเทิง การปรับปรุงพันธุ์หรือการอนุรักษ์ หรือการจ หน่ายหรือเป็นการดูแลที่เป็นที่พักอาศัย ฉีดวัคซีนเสริมสวยสัตว์ การรักษา การฝึกสัตว์ หรือ หรือการทาลายสัตว์ซึ่งได้รับค่าตอบแทนแต่ไม่รวมถึงธุรกิจซึ่งจัดการสัตว์เพื่อบริโภค ดังนั้นจะเห็นได้ว่าธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้มีการบัญญัติโดยชัดเจนให้อยู่ภายใต้กฎหมายในปี 2014

2) แก้ไขประเภทของสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสัตว์และสัตว์ปีก ค.ศ. 2002 โดยคุ้มครองสัตว์ใดๆไม่ว่าจะเป็นสัตว์ปีก สัตว์จำพวกปลา สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และสัตว์เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าหรือสัตว์ที่ถูกฝึกให้เชื่องก็ตาม

3.2.2 การยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศสิงคโปร์⁸³

สำหรับขั้นตอนในการยื่นขอจดทะเบียนและขออนุญาตประกอบธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศสิงคโปร์สามารถหา ได้โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 นาเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจการและบุคคลที่ยื่นคาขออนุญาตจดทะเบียนสถานประกอบกิจการ โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้

- 1) หนังสืออนุญาตจากเจ้าของสถานที่
- 2) หนังสืออนุญาตจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (National Environment Agency (NEA)) หรือสภาเมือง (Town Council (TC)) หน่วยงานพัฒนาเมือง ส่วนงานควบคุมการพัฒนา (Urban Redevelopment Authority (URA) : Development Control Division) คณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย ส่วนงานที่อยู่อาศัย เพื่อการค้า (Housing and Development Board (HDB) : Commercial Properties Department)

⁸² The Animals and Birds Act 2002 (Part IV)

⁸³ The Animals and Birds Act 2002 (Part IV (44))

ขั้นตอนที่ 2 แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ขออนุญาตโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อและรายละเอียดของผู้ขออนุญาต
- 2) แผนผังของสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ
- 3) โครงสร้างและรายละเอียดเกี่ยวกับการดูแลสัตว์
- 4) แผนการดูแลรักษาสัตว์และจนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเป็นหลักประกันว่าสัตว์ จะได้รับการดูแลที่ปลอดภัยและมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
- 5) ลักษณะเกี่ยวกับการให้บริการรับฝากเลี้ยงสัตว์
- 6) กรณีที่เป็นสัตว์ที่จะต้องมีใบอนุญาตนั้น อาทิ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลโดยหน่วยงาน Agri-Food and Veterinary Authority หรือ AVA ซึ่งจะรับข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ที่เรียกว่า LicenceOne และ AVA หลังจากนั้นจะมีเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่ และหากมีความจำเป็นอาจมีการเรียกให้ผู้อยื่นขอใบอนุญาตมาให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประกอบธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงด้วย

สำหรับการพิจารณาให้ใบอนุญาตในการเปิดกิจการจะถูกดำเนินการตรวจสอบโดยละเอียด โดยหน่วยงานที่ดูแล ด้านเกษตร อาหาร และสัตว์แพทย์ (Agri-Food and Veterinary Authority (AVA)) ซึ่งผู้มีอำนาจในการพิจารณา คือ อธิบดี (Director-General) เมื่อพิจารณารายละเอียดต่างๆครบถ้วนแล้วจะมีการเรียกผู้อยื่นคำร้องขออนุญาตเพื่อสัมภาษณ์โดยหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตเกี่ยวกับรูปแบบและวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการ ประเภทและจนวนสัตว์ที่อาจอยู่ในความดูแล การดำเนินการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจการโดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการและความปลอดภัยของสัตว์โดยจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่เป็นอำนาจของอธิบดีในการพิจารณาตามความเหมาะสมพิจารณาว่าจะออกใบอนุญาตหรือไม่นั้น เป็นอำนาจของอธิบดีที่จะพิจารณา ความเหมาะสม

3.2.3 ผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์⁸⁴

กฎหมายของประเทศสิงคโปร์กำหนดให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ไม่ว่าในฐานะเป็นเจ้าของสัตว์หรือเป็นผู้รับเลี้ยงรักษาสัตว์มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลสัตว์และจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้และได้รับการอบรมจนผ่านใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดจึงจะสามารถทำหน้าที่ดูแลสัตว์ได้ หากบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนเข้ายุ่งเกี่ยวกับการดูแลรักษาสัตว์โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย บุคคลนั้นอาจต้องระวางโทษ

⁸⁴ The Animals and Birds Act 2002 (Part IV (41C))

ปรับ ไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือจากคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องอบรมพนักงานภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ดังนี้

- 1) ต้องอบรมเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์เพื่อให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการดูแลสัตว์ที่เหมาะสม
- 2) อบรมเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันการเผยแพร่โรคระบาดของสัตว์สู่คน
- 3) อบรมเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและควบคุมอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ

3.2.4 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของประเทศสิงคโปร์⁸⁵

นอกจากกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ยังกำหนดหน้าที่ในการดูแลสัตว์เพิ่มเติมในด้านต่างๆ อีก เช่น ดูแลด้านสุขภาพและสวัสดิภาพความปลอดภัยของสัตว์ ดูแลด้านความรู้สึกรู้สึกของสัตว์ ดูแลด้านที่อยู่อาศัย ดูแลด้านอาหาร เป็นต้น หากมีการกระทำอันใดอันหนึ่งซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้ประกอบการอาจมีความรับผิดชอบในทางอาญา นอกจากนี้หากปรากฏว่ามีการกระทำใดการกระทำหนึ่ง ซึ่งเป็นการทารุณกรรมสัตว์บุคคลนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา โดยกรณีที่ยกเว้นให้มีการทารุณกรรมสัตว์มีดังต่อไปนี้

- 1) การกระทำ ใดๆ หนึ่งอย่างใดที่มีลักษณะเป็นการทารุณโหดร้ายที่เกิดขึ้นแก่สัตว์
- 2) การกระทำ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- 3) การใช้งานหรือการจัดหาหรือเป็นเจ้าของอนุญาตให้จ้างสัตว์เพื่อใช้แรงงานซึ่งเป็นผลให้สัตว์เป็นโรคหรือได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บปวด

3.2.5 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงของประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์

ธุรกิจสถานรับเลี้ยงสัตว์เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์และเกี่ยวข้องกับสิทธิของสัตว์รวมถึงเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ ดังนั้นเพื่อให้เห็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ตามกฎหมายของแต่ละประเทศโดยสามารถพิจารณาตารางเปรียบเทียบได้ดังต่อไปนี้

⁸⁵ The Animals and Birds Act 2002 (Part X)

ตารางที่ 1 : ตารางเปรียบเทียบกฎหมายควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงของประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น
1. การขออนุญาต	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการกำหนดขั้นตอนในการขออนุญาตประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะ ● มีการขออนุญาตในการจดทะเบียนธุรกิจพาณิชย์ ● ขออนุญาตเกี่ยวกับการใช้อาคารขออนุญาตเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทั่วไป 	<p>1. การขออนุญาตต้องแสดงแผนผังของสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แสดงโครงสร้างและรายละเอียดเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ ● แสดงแผนการดูแลรักษาสัตว์และจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยต้องเป็นหลักประกันว่าสัตว์จะได้รับการดูแลที่ปลอดภัยและมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ 	<p>1. ผู้ประกอบการที่มีความประสงค์จะประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นนั้น ต้องมีการจัดการและการดูแลที่มีความชัดเจนภายใต้กรอบมาตรฐานของกฎหมาย</p> <p>2. ประเทศญี่ปุ่นใช้ระบบการกำกับดูแลกิจการผ่านการจดทะเบียนและการลงทะเบียนประเภทของธุรกิจ (registration) และจะต้องขออนุญาตเปิดกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบแนวทางสถานที่ บุคลากรและแผนการดูแลสัตว์ให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด</p>
2. คุณสมบัติของเจ้าของและผู้ดูแลสัตว์	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์จะต้องผ่านการอบรมหรือมีมาตรฐานในการดูแลสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะเกี่ยวกับการให้บริการรับฝากเลี้ยงสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ไม่ว่าในฐานะเป็นเจ้าของสัตว์หรือเป็นผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์มีหน้าที่โดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> ● บุคคลที่ยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบธุรกิจดูแลสัตว์นั้นโดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่ยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น
	<ul style="list-style-type: none"> ● หากผู้ประกอบการหรือผู้ดูแลสัตว์กระท าคุณธรรมต่อสัตว์อาจมีความรับผิดชอบทางอาญา 	<p>ในการดูแลสัตว์และจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้และได้รับการอบรมจนผ่านใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดจึงจะสามารถท าหน้าที่ดูแลสัตว์ได้</p>	<p>จะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรส าหรับผู้รับผิดชอบในการจัดการดูแลสัตว์โดยเฉพาะ</p>
<p>3. การคุ้มครองสัตว์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการคุ้มครองสัตว์ในลักษณะทั่วไปภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การคุ้มครองและดูแลสัตว์ผ่านระบบการขอใบอนุญาตในการประกอบกิจการซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดในการยื่นขอใบอนุญาตรวมถึงการต่อใบอนุญาต <p>หากปรากฏว่ามีการกระท าใดการกระท าหนึ่ง ซึ่งเป็น การทารุณกรรมสัตว์บุคคลนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการก่อตั้งสมาคมป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์แห่งประเทศไทยญี่ปุ่น เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น
<p>4. องค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลกิจการแต่ไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะเจาะจงในการควบคุมกิจการ 	<ul style="list-style-type: none"> ● หน่วยงานที่ดูแลด้านเกษตร อาหาร และ สัตวแพทย์ (Agri-Food and Veterinary Authority (AVA)) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ส านักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ● ประเทศญี่ปุ่นมีการมอบอำนาจให้องค์กรส่วนท้องถิ่นก็คือหน่วยงานใน

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศญี่ปุ่น
	<ul style="list-style-type: none"> ● กรมปศุสัตว์ดูแลเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ทั่วไป ● กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานในสังกัดดูแลเกี่ยวกับความสะอาดและโรคติดต่อ 		<p>ระดับจังหวัดเป็นผู้ควบคุมดูแลผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดให้อำนาจตั้งแต่การออกใบอนุญาตตรวจสอบ และการยึดใบอนุญาต</p>
<p>5. การควบคุมดูแล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีหน่วยงานเฉพาะในการควบคุมกิจการรับเลี้ยงสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สุ่มตรวจสถานประกอบการสม่ำเสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ก. หน้าที่ที่เจ้าของสัตว์พึงมีต่อสังคมในการป้องกันไม่ให้สัตว์ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รบกวนแก่บุคคลอื่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ● เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ในการนําสัตว์ไปทรมานหรือทารุณกรรมชนิดเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เพิ่มจำนวนโดยปราศจากการควบคุมที่เหมาะสม ● เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐในการป้องกันโรคระบาดไม่ว่าจะเป็นการฉีดวัคซีนหรือการตรวจสอบสุขภาพสัตว์เพื่อป้องกันการระบาดของโรคโดยมีสัตว์เป็นพาหะรวมถึงการนําศักโนโลยีมาใช้ในการดูแลสัตว์

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์

ในปัจจุบันธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มีความนิยมมากขึ้นผู้ประกอบการมีการเปิดกิจการเกี่ยวข้องกับสัตว์ในหลากหลายรูปแบบ หนึ่งในกิจการที่มีแนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นและถือเป็นธุรกิจใหม่ที่เริ่มได้รับความนิยม คือ ธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองใหญ่เช่น กรุงเทพมหานครหรือตามเมืองหลักในต่างจังหวัด เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจประเภทนี้เจริญเติบโตเนื่องจากในปัจจุบันประชาชนนิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงมากขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้นและในบางครั้งผู้เป็นเจ้าของไม่สามารถที่จะดูแลสัตว์เลี้ยงของตนได้ด้วยเหตุจ เป็นบางประการ ทำให้ต้องนำสัตว์เลี้ยงของตนมาฝากไว้กับสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตามมีปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเจ้าของสัตว์และเจ้าของธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เช่น สัตว์เลี้ยงติดโรค สัตว์เลี้ยงตาย สัตว์เลี้ยงเกิดอาการซึมเศร้าหวาดกลัว เป็นต้น หรือแม้กระทั่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานบริการรับฝากสัตว์เลี้ยงสร้างมลพิษทางเสียงหรือมลพิษทางอากาศหรือสร้างความเดือดร้อนราคาญให้กับประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง หากจะมองในฐานะกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้กฎหมายทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิสัตว์ และผลกระทบต่อสังคมรอบข้าง และหากนำไปสู่การเกิดโรคระบาดมีโอกาที่จะทำให้เกิดความเสียหายได้เป็นวงกว้าง ดังนั้น การมีแนวทางหรือมาตรการทางกฎหมายที่มีความชัดเจนในการก ักควบคุมดูแลธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงและในทางกลับกันก็มีมาตรการในการส่งเสริมให้ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงมีมาตรฐานสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการและสร้างความปลอดภัยให้กับผู้คนในสังคมยอมเป็นแนวทางที่กฎหมายถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน หลังจากศึกษาสภาพปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงแล้วผู้วิจัยพบปัญหากฎหมายที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะในการใช้บังคับเพื่อควบคุม ดูแลและส่งเสริมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายของไทยแล้วธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงถือได้ว่าเป็นธุรกิจใหม่ที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการใช้เพื่อควบคุมกำกับดูแลธุรกิจนี้ในลักษณะทานองนี้ ซึ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ควรเป็นธุรกิจที่ได้รับการควบคุมเพื่อป้องกันสิ่งสำคัญคือโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นจากสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่โรคติดต่อมีการพัฒนารูปแบบการเกิดขึ้นและการติดต่อที่ง่ายและทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างเห็นได้จากเหตุการณ์ในปัจจุบันจากสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชากรโลกอย่างกว้างขวาง หรือแม้กระทั่งการระบาดของโรคระบาดในอดีตเช่นไข้หวัดนกหรือโรคซาร์หรือการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ามาตรการที่จะต้องใช้ในการควบคุมดูแลธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เป็นเรื่องที่ต้องให้

ความสำคัญ และเมื่อพิจารณาจากกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่โดยส่วนใหญ่แล้วกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์จะเป็นกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับโดยทั่วไปอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ โดยภาพรวมจะมีลักษณะเป็นการใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับทุกกรณี ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ธุรกิจหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎหมายต่างๆเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสภาพของธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของสัตว์ซึ่งเป็นสิทธิในระดับสากลที่ควรได้รับการคุ้มครองให้มีมาตรฐานระดับสากล ยิ่งไปกว่านั้นเนื่องจากสัตว์เป็นพาหะในการนำโรคระบาดการออกมาตรการที่มีความเฉพาะเจาะจงกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์จำนวนมากอย่างสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีการตรวจสอบสุขอนามัยของสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์อยู่เป็นประจำให้มีความปลอดภัย นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เองแล้วจากการมีมาตรฐานและได้รับการรับรองสุขภาพอนามัยจากหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาตรวจสอบเป็นประจำซึ่งจะส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของผู้ที่นำสัตว์มาใช้บริการ และหากในการตรวจสอบสม่ำเสมอจะทำให้เป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบควบคุมและป้องกันโรคระบาดที่จะเกิดขึ้นได้หรือลดความรุนแรงของโรคระบาดที่เกิดขึ้นจากสัตว์เป็นพาหะได้

นอกจากกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์แล้ว อีกแนวทางหนึ่งคือการที่รัฐอาจต้องเข้ามามีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีแนวโน้มในการเจริญเติบโตค่อนข้างสูง นอกจากเป็นการผลักดันธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดขึ้นซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ และเป็นการเพิ่มตัวเลือกให้กับผู้บริโภคหากมีธุรกิจซึ่งมีลักษณะเดียวกันเปิดให้บริการอยู่ทั่วไป การแข่งขันของธุรกิจลักษณะนี้หากมีผู้แข่งขันในตลาดจ นวนมากจะทำให้ผู้ประกอบการพยายามรักษามาตรฐานด้านสุขอนามัยเพื่อให้เกิดความมั่นใจกับผู้ที่เข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐอาจจะต้องจัดให้มีการเฝ้าระวังความรู้ การอบรม รวมถึงการสอบเพื่อขออนุญาตส หรับการเป็นพนักงานดูแลสัตว์เลี้ยงในสถานประกอบรับฝากสัตว์เลี้ยง รวมถึงการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการในลักษณะทานองเช่นนี้ เพื่อพัฒนามาตรฐานของธุรกิจรับฝากสัตว์เลี้ยงให้มีการพัฒนามากขึ้น

4.2 ปัญหาการขาดมาตรการที่ชัดเจนและครอบคลุมในการคุ้มครองสิทธิสัตว์

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการรับเลี้ยงสัตว์จะเป็นเรื่องของการบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการทั่วไปซึ่งจะแตกต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะและมีมาตรการเฉพาะด้านที่ใช้ในการดูแลกิจการเกี่ยวกับการรับฝากสัตว์เลี้ยงรวมไปถึงมีมาตรการในเชิงรายละเอียดในการเข้าตรวจสอบสถานประกอบการหรือการออกใบอนุญาตทำให้การควบคุมธุรกิจลักษณะเช่นนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นมากกว่าในประเทศไทย

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์แต่มีกฎหมายที่อาจปรับใช้ในฐานะกฎหมายที่ใช้ในการบังคับกับการรับฝากเลี้ยงสัตว์และการดูแลสัตว์ทั่วไป ทำให้ธุรกิจลักษณะทานองเช่นนี้จะถูกเข้ามาควบคุมเฉพาะในฐานะการจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 เท่านั้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าไม่เพียงพอในการควบคุมธุรกิจประเภทนี้ เนื่องจากกิจการการรับฝากเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มมีการขยายกิจการอย่างต่อเนื่องซึ่งหากไม่มีการควบคุมที่เหมาะสมอาจนำมาซึ่งการประกอบธุรกิจที่มีความกระทบต่อสิทธิของสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ โรคระบาดและความเดือดร้อนราคาญกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

นอกจากนี้หากสังเกตบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศไทยจะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลและให้ความคุ้มครองสิทธิของสัตว์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าสัตว์ได้รับความเดือดร้อนจึงจะมีการนำพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาใช้บังคับกับผู้กระทำความทารุณกรรมสัตว์ ลักษณะของกฎหมายฉบับนี้จะเป็นไปในทานองที่คุ้มครองสิทธิของสัตว์ก็ตาม แต่ในบางกรณีก็ไม่สามารถคุ้มครองสัตว์ได้เนื่องจากการถูกปล่อยปละละเลยและสัตว์ไม่สามารถเรียกร้องสิทธิได้ในลักษณะทานองเดียวกับมนุษย์ ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติทารุณกรรมสัตว์ควรขยายขอบเขตการเอาผิดจากเดิมซึ่งมุ่งเอาผิดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำแก่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์ควรขยายขอบเขตการบังคับกฎหมายเกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ให้หมายรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของสัตว์หรือผู้ดูแลสัตว์มีครอบครองสัตว์ไว้ในขณะนั้นให้ถือว่าเป็นเจ้าของสัตว์ที่จะต้องมีความรับผิดชอบในทางอาญาหากมีการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ไม่ว่าด้วยกรณีใดๆ การขยายขอบเขตบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะทำให้การเอาผิดต่อผู้ที่ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงเอาผิดได้ง่ายขึ้นหากพบมีการทารุณกรรมสัตว์ที่รับฝากเลี้ยง

เมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ของประเทศญี่ปุ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animal 1973) ซึ่งมีการกำหนดแบ่งประเภทบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลสัตว์ไว้อย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัตว์ในฐานะเจ้าของกิจการซึ่งต้องมีคุณสมบัติในการประกอบกิจการที่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการดูแลสัตว์เลยไม่เคยถูกลงโทษในการกระทำผิดที่เกี่ยวกับสัตว์ เป็นต้น ส่วนอีกกลุ่มคนหนึ่งคือ พนักงานผู้รับผิดชอบในการดูแลสัตว์หรือเป็นพนักงานภายในสถานบริการรับเลี้ยงสัตว์ ซึ่งในส่วนของพนักงานเหล่านี้จะต้องเป็นบุคคลที่ได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลสัตว์มาเป็นอย่างดีจึงจะเข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่งดูแลสัตว์ได้เพื่อเป็นหลักประกันว่าสัตว์จะได้รับการดูแลอย่างถูกต้อง จะเห็นได้ว่าการที่ประเทศญี่ปุ่นมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจนในการกำหนดผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์ในกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์ทำให้การดูแลสัตว์มีมาตรฐาน

ส่วนกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสัตว์และสัตว์ปีก ค.ศ. 2002 ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นที่มีการกำหนดตัวบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลสัตว์ไว้อย่างชัดเจน และมีกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือเจ้าของสัตว์ และผู้รับผิดชอบในการดูแลสัตว์ และยังให้ขยายความรวมถึงบุคคลที่มีสัตว์อยู่ในความครอบครองดูแลไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร และมีการกำหนดคุณสมบัติของทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและผู้ดูแลสัตว์อย่างชัดเจนโดยมุ่งเน้นที่การกำหนดหน้าที่ให้ทั้งผู้ประกอบการและผู้ดูแลจะต้องผ่านการอบรมและอาจถูกตรวจสอบสถานประกอบการว่าได้มาตรฐานในการดูแลสัตว์อยู่เสมอ

ดังนั้นแล้วเมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายของทั้งสองประเทศจะบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์และผู้ดูแลสัตว์ที่จะต้องผ่านการอบรมและมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนในการดูแลสัตว์เพื่อเป็นการประกันสวัสดิภาพของสัตว์ไม่ให้ถูกละเมิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสัตว์ซึ่งมีผู้นามาฝากเลี้ยง และเพื่อเป็นการประกันว่าธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายการกระทำการใดๆ ที่เป็นการไม่เคารพต่อสิทธิของสัตว์และเป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้เป็นเจ้าของสัตว์ย่อมนำไปสู่การต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อไป ไม่ว่าจะปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือตามประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม

4.3 ปัญหาการขาดกฎหมายที่มีความชัดเจนในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์

เป็นที่ทราบกันดีว่าในทางกฎหมายระหว่างประเทศให้การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของสัตว์ในการที่จะมีทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางใจที่แข็งแรงปราศจากโรคร้ายเหมือนเช่นมนุษย์ทั่วไป และสิทธิของสัตว์นั้นจะต้องมาจากการที่มนุษย์ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลสัตว์จะต้องดำเนินการคุ้มครองสิทธิของสัตว์ไม่ให้ถูกละเมิดแต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสัตว์ ดังนั้นย่อมเป็นธรรมดาที่หากไม่มีกฎหมายออกมาควบคุมการกระทำการบางประการอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของสัตว์

สำหรับสิทธิของสัตว์นั้นมีหลากหลายรูปแบบสิทธิขั้นพื้นฐานที่สัตว์ควรจะได้รับคือสิทธิด้านอาหารและน้ำดื่ม ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงจะได้รับดังนั้น สถานรับฝากเลี้ยงสัตว์จำต้องให้ความสำคัญกับการให้อาหารและน้ำดื่มให้เหมาะสมกับชนิด อายุ และสภาวะของสัตว์นั้น มีสิทธิได้รับน้ำสะอาดที่สามารถกินได้ตลอดเวลาขณะที่มีความปลอดภัยและมีการทำความสะอาดไม่ให้เกิดสิ่งสกปรก และการดูแลสัตว์จะต้องดำเนินการให้สัตว์แข็งแรงไม่ผอมหรืออ้วนจนสัตว์นั้นเกิดเป็นโรค ซึ่งนอกจากเป็นหน้าที่ตามธรรมดาของผู้ประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นไปตามที่ระบุไว้ภายใต้หลักการสิทธิของสัตว์แล้วหน้าที่เหล่านี้ย่อมเป็นหน้าที่สัญญาในฐานะผู้รับดูแลสัตว์ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นเหตุในการให้ผู้ประกอบการรับเลี้ยงสัตว์จะต้องรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อมาคือภาระการพิสูจน์ เนื่องจากในบางครั้งการที่สัตว์อยู่ในความดูแลของผู้ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์และเกิดเหตุบางประการทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ในบางกรณีอาจจะเป็นการยากที่หากมีการฟ้องร้องกันระหว่างเจ้าของสัตว์และผู้ประกอบธุรกิจรับฝากเลี้ยงสัตว์ในการพิสูจน์เอาผิดผู้ประกอบธุรกิจ และอาจมีการทาลายพยานหลักฐานที่อยู่ในความดูแลได้

โดยง่ายเพื่อไม่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นโดยสภาพแล้วกฎหมายควรผลักระการพิสูจน์ในการพิสูจน์ความรับผิดชอบไปยังผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ โดยการกำหนดข้อกำหนดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าหากเกิดกรณีใดขึ้นกับสัตว์ที่รับฝากเลี้ยงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นฝ่ายผิดจ ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของสัตว์ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้รับฝากเลี้ยงสัตว์ได้ใช้ความระมัดระวังดีแล้วตามมาตรฐานวิชาชีพ การกำหนดกฎหมายในลักษณะทานองเช่นนี้จะทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ให้ความใส่ใจในการดูแลสัตว์ให้ได้มาตรฐานมากขึ้นเนื่องจากหากมีกรณีใดกรณีหนึ่งเกิดขึ้นกับสัตว์ที่รับฝากเลี้ยงผู้ประกอบการก็มีโอกาสจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติกฎหมายของทั้งประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์จะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศจะให้ความส ักดิ์กับบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลสัตว์ว่าจะต้องผ่านการอบรมในการดูแลสัตว์ให้ได้มาตรฐาน การอบรมดังกล่าวหมายถึงความรวมถึงการอบรมเกี่ยวกับการให้อาหารและน้ำที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ ซึ่งควรมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของไทยเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านี้ด้วย

นอกจากนี้สัตว์ควรมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับสวัสดิภาพด้านที่อยู่อาศัยที่สะดวกสบายตามสมควร และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสัตว์นั้น พื้นที่ที่สัตว์อาศัยอยู่จะต้องเป็นพื้นที่ที่สอดคล้องกับลักษณะตามธรรมชาติของสัตว์ที่ท ให้สัตว์สามารถอยู่ได้โดยมีความปลอดภัยและเป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นโดยสภาพแล้วสถานประกอบการที่มีวัตถุประสงค์ในการรับฝากเลี้ยงสัตว์ก็จะต้องมีสถานที่ที่สามารถดูแลสัตว์ได้อย่างปลอดภัย และจะต้องเป็นมาตรการที่มีการกำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดเจนและเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการยื่นขออนุญาตเปิดกิจการรับเลี้ยงสัตว์ว่าผู้ประกอบการมีสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอกับการดูแลสัตว์และได้มาตรฐานความปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวนอกจากจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถได้รับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการรับเลี้ยงสัตว์แล้วยังเป็นการรับรองมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าของสัตว์ที่เข้ามาใช้บริการว่าสถานที่ในการรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นและอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ

สำหรับในเรื่องสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศสิงคโปร์และประเทศญี่ปุ่นจะพบว่า กฎหมายของทั้งสองประเทศมีการก หนดไว้ชัดเจนให้ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องยื่นรายละเอียดของสถานที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้ชัดเจนในคาขออนุญาตและจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับสัตว์แต่ละชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดลักษณะของที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้เหมาะสมรวมถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติในการดูแลสัตว์ มีมาตรฐานในระดับสูงในการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ไม่ให้สัตว์เกิดความเครียด นอกจากนี้ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นรายละเอียดเกี่ยวข้องกับการจัดหาแผนการดูแลสัตว์อย่างละเอียดเพื่อให้เป็นหลักประกันว่าสัตว์ที่เข้ามาอยู่ในความดูแลจะได้รับการดูแลตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ากฎหมายของประเทศญี่ปุ่นมีการบัญญัติรายละเอียดของสิทธิสัตว์ไว้อย่างละเอียดและรอบคอบทั้งในส่วนของการและที่อยู่อาศัยของสัตว์เพื่อเป็นการรับรองมาตรฐานในการเลี้ยงดูสัตว์ให้ได้รับสิทธิและสวัสดิภาพของสัตว์อย่างเต็มที่

4.4 ปัญหาการควบคุมสัตว์เลี้ยงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น

เมื่อพิจารณาตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ข้อ 3 ได้มีการระบุถึงกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ในบ้านกิจการ เช่น กิจการเกี่ยวกับการเพาะพันธุ์ เลี้ยงและการอนุบาลสัตว์ทุกชนิดหรือเป็นกิจการเลี้ยงหรือรวบรวมสัตว์หรือธุรกิจอื่นใด อันมีลักษณะทวนองเช่นว่านั้นเพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้นทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรงหรือทางอ้อมหรือไม่ก็ตาม เมื่อพิจารณาจากประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวกิจการรับฝากเลี้ยงสัตว์อาจถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคลอื่นได้อย่างไรก็ตามปัญหาการที่ประกาศหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีข้อความชัดเจนครอบคลุมว่ากิจการใดที่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายอาจนามาซึ่งความไม่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นในความเห็นของผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรมีการประกาศกิจการที่มีความชัดเจนโดยเฉพาะเจาะจงว่ากิจการใดบ้างที่ควรถือว่าเป็นกิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและควรต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์หลายชนิดมีโอกาสนี้จะนำมาซึ่งการเกิดโรคติดต่อได้ดังนั้นมาตรการในการควบคุมโรคติดต่อที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นอีกกรณีหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคด้วย

4.5 ปัญหาการขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้องค์ความรู้และพัฒนาแนวทางรักษาสุขอนามัยให้กับสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงตลอดจนดูแลเกี่ยวกับสิทธิสัตว์โดยตรง

หากพิจารณากฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์มาต่อเนื่องและยาวนานก่อนที่จะมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งการมีหน่วยงานเฉพาะในกรณีเช่นนี้จะทำให้การคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นมีระบบและสามารถคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดและออกกฎหมายทั้งในส่วนของกฎหมายจากกระทรวงสิ่งแวดล้อมรวมถึงการมอบอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ากำกับดูแลเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์อย่างจริงจังทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นเกิดขึ้นน้อย แตกต่างกับประเทศไทยซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวข้องกับการควบคุมการทารุณสัตว์อย่างชัดเจนมีแต่เพียงกฎหมายกลางซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายทั่วไปและหน่วยงานที่ให้ความดูแลเป็นการให้ความดูแลและควบคุม ส่งผลให้การดูแลสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทยรวมถึงการดูแลกิจการเกี่ยวกับการรับฝากสัตว์เลี้ยงของประเทศไทยเป็นไปโดยปราศจากกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์โดยแท้จริง

ธุรกิจสถานรับเลี้ยงสัตว์ในหลายกรณีเป็นกิจการของสัตวแพทย์หรือมีสัตวแพทย์เข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลให้ความเชื่อถือในบุคลากรนำไปสู่โอกาสที่จะทำให้การตรวจสอบมาตรฐานทางด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์มีการปล่อยปละละเลย หรือในบางครั้งในสภาพความเป็นจริงพบว่าการนำใบอนุญาตของสัตวแพทย์มาเป็นส่วนประกอบของธุรกิจโดยไม่มีสัตวแพทย์ที่ปฏิบัติงานอยู่จริง

เนื่องจากธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์เป็นธุรกิจใหม่แต่อย่างไรก็ตามตั้งแต่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์รวมถึงยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์อีกหลายธุรกิจแต่ไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้ความรู้หรืออบรมหรือการสอบใบอนุญาตในการเปิดธุรกิจเพื่อทดสอบองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานในการประกันว่าสัตว์ซึ่งอยู่ในการดูแลของผู้ประกอบธุรกิจจะได้รับการคุ้มครองให้เหมาะสมและมีความปลอดภัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาบทบัญญัติโดยรวมของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์จะพบว่าประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลธุรกิจนี้โดยตรงแต่เป็นการใช้กฎหมายทั่วไปที่ในการควบคุมดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในทุกกรณี เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เป็นต้น รวมทั้งเมื่อพิจารณากฎหมายลำดับรองจะพบว่าไม่มีกฎหมายลำดับรองที่มีความชัดเจนเจาะจงมายังธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการควบคุมกิจการในลักษณะทานองเช่นนี้ ทำให้พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายทั้งในส่วนของการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญมลภาวะทางเสียงหรือเป็นพาหะในการแพร่โรคระบาด ซึ่งเห็นได้เด่นชัดว่ากฎหมายของประเทศไทยยังไม่สามารถเข้าควบคุมธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ได้ รวมถึงการก หนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดยังไม่มีผลในภาคบังคับทั้งในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษทางกฎหมาย และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายในต่างประเทศทั้งประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์จะพบว่ากฎหมายของประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีมาตรฐานในการคุ้มครองสวัสดิการและสวัสดิภาพสัตว์ที่ดีที่สุดเหมาะสำหรับการนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากฎหมายในประเทศไทย

ผู้เขียนได้เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ดังที่กล่าวมาในข้างต้น และพบว่าประเทศไทยสามารถนำมาตราการของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ในส่วนของการขออนุญาต คุณสมบัติของเจ้าของและผู้ดูแลสัตว์ การคุ้มครองสัตว์ องค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล รวมถึงการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์อย่างชัดเจนมาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการสำหรับธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย ดังนี้

1. การขออนุญาตประกอบสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

ประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการกำหนดขั้นตอนการขออนุญาตประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง หากจะประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงเพียงทำการขอจดทะเบียนธุรกิจพาณิชย์ก็สามารถดำเนินธุรกิจได้ทันที อันเป็นผลทำให้เกิดปัญหากระทบในเรื่องของสวัสดิภาพของสัตว์ รวมถึงมลภาวะทางเสียงและมลภาวะทางกลิ่น หากเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์ในส่วนมาตรการการขออนุญาต จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดขั้นตอน

การขออนุญาตอย่างครอบคลุมและชัดเจน ทั้งในเรื่องโครงสร้างสถานประกอบการ การกำหนดคุณสมบัติผู้ควบคุมดูแลสัตว์ ขั้นตอนการขออนุญาตอย่างเป็นระบบ เป็นต้น เพื่อเป็นการควบคุมดูแลธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพสัตว์

2. การคุ้มครองสัตว์

การคุ้มครองสัตว์ในประเทศไทยเป็นการคุ้มครองสัตว์ในลักษณะทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เป็นหลัก แต่ยังมีพระราชบัญญัติอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องเข้ามากำกับในส่วนอื่น เช่น พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของการกำหนดสิทธิของสัตว์ อันเป็นผลให้การประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ เช่น สถานรับฝากสัตว์เลี้ยง สามารถดำเนินธุรกิจและเจตนาการประกอบธุรกิจส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพสัตว์และสิทธิสัตว์ในสายตาของประเทศอื่น อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงอย่างเฉพาะเจาะจง ส่งผลให้การประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันออกไป ธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยจึงไม่มีมาตรฐานพื้นฐานแบบที่ควรจะเป็น หากศึกษาจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศสิงคโปร์จะมีการกำหนดหน่วยงานที่เข้ามาดูแลและตรวจสอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์อย่างชัดเจน อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นยังมีการก่อตั้งสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ที่อยู่ภายใต้กระทรวงสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ในประเทศญี่ปุ่นอยู่ภายใต้กฎระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน ถือเป็นส่งเสริมผู้ประกอบธุรกิจในประเภทเดียวกันให้มีมาตรฐานพื้นฐานที่ชัดเจนอีกทางหนึ่ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ออกกฎหมายเฉพาะที่มาใช้ในการควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์

จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์แล้วประเทศไทย ยังมีกฎหมายที่จะต้องปรับปรุงจำนวนมากเพื่อให้การดูแลสวัสดิภาพสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเมื่อพิจารณากฎหมายของทั้งสองประเทศแล้ว กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นเป็นกฎหมายที่สมควรเป็นต้นแบบในการนำมาใช้ในการบัญญัติกฎหมายในประเทศไทย อย่างไรก็ตามหากจะหาแนวทางของประเทศญี่ปุ่นมาใช้ในการบัญญัติกฎหมายในประเทศไทยการออกกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติอาจทำได้ยากเนื่องจากมีกระบวนการบัญญัติที่มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลาเนื่องจากต้องต้องผ่านรัฐสภา ดังนั้นในความเห็นของผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าหากจะนำบทบัญญัติของประเทศญี่ปุ่นมาใช้ควรอาศัยพระราชบัญญัติที่มีอยู่ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาเป็นฐานอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองโดยการออกกฎหมายลำดับรองที่มีความชัดเจนในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์

2. การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์

ผู้เขียนมองว่าธุรกิจใดๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์ทุกประเภทรัฐควรมีการกำหนดมาตรฐานและควบคุมกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อลดปัญหาและผลกระทบที่อาจตามมา โดยมีการกำหนดให้ต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ใบอนุญาตที่ใช้ในการควบคุมธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์จะต้องมีการระบุรายละเอียดให้ชัดเจนถึงขั้นตอนในการยื่นขอประกอบธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมบัติเกี่ยวกับเจ้าของธุรกิจและผู้ดูแลจากที่จะต้องผ่านการอบรมและมีความรู้เพียงพอในการดูแลกิจการรวมถึงดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ที่อยู่ในวันเวลา มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ในการดูแลของแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับชนิดและประเภทของสัตว์ ตลอดจนแนวทางในการดูแลสัตว์แต่ละชนิด รวมไปถึงการกำหนดเงื่อนไขในการต่ออายุและการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขของกฎหมายให้ผู้ประกอบการรวมถึงผู้ดูแลจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายรวมถึงมีโทษในทางอาญา

3. รัฐควรจัดหน่วยงานโดยเฉพาะเจาะจงในการกำหนดหน้าที่เกี่ยวกับดูแลสวัสดิภาพสัตว์

จะเห็นได้ว่าแนวทางในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์ในต่างประเทศจะเป็นการกระจายอำนาจให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับการดูแลรักษาสัตว์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ในต่างประเทศประสบความสำเร็จคือการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านหน่วยงานของรัฐและการตรวจสอบใบอนุญาตรวมถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ควรต้องมีการจัดตั้งโดยเฉพาะเจาะจงขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิของสัตว์ โดยการรวมหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสัตว์แล้วจะคุ้มครองจากในอดีตเข้ามาไว้ด้วยกันเป็นหน่วยใหม่ มีหน้าที่โดยเฉพาะเจาะจงในการดูแลกิจการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เพื่อเป็นการประกันสิทธิพื้นฐานของสัตว์ และยิ่งไปกว่านั้นจะเป็นการป้องกันไม่ให้สัตว์นั้น มาซึ่งโรคติดต่อหรือโรคระบาดโดยขาดการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

4. กระทรวงสาธารณสุขควรออกมาตรฐานกลางว่าด้วยแนวปฏิบัติในการประกอบธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์รวมถึงธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์

การออกมาตรฐานกลางนี้เป็นส่วนช่วยให้แนวทางปฏิบัติในการดูแลสัตว์เลี้ยงไม่ว่าจะเป็นธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงหรือธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับสัตว์สามารถมีแนวทางร่วมกันที่ทำให้การดูแลสัตว์เป็นไปโดยถูกต้องนอกเหนือจากการมีกฎหมายเฉพาะในการควบคุม ซึ่งแนวทางตามมาตรฐานกลางนี้อาจเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์โดยการให้รางวัลหรือออกประกาศรับรองว่าสถานประกอบการใดที่อยู่ในเกณฑ์การรับรองคุณภาพการคุ้มครองสัตว์และสุขอนามัย โดยมีการตรวจสอบและให้คะแนนระดับคุณภาพเป็นประจํา ทุกรัฐบาลและมีการประกาศผลระดับคุณภาพของสถานประกอบการรับฝากเลี้ยงสัตว์นั้นโดยเปิดเผยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ว่าสถานประกอบการนั้นมีความปลอดภัยและมีความเชื่อถือได้ ซึ่งการกำหนดมาตรการดังกล่าวจะทำให้สถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรการตาม

กฎหมายและแนวทางปฏิบัติของรัฐที่ได้จัดให้มีขึ้นมีความน่าเชื่อถือและผู้รับบริการมีความไว้วางใจในสถานประกอบการ โดยมาตรฐานกลางดังกล่าวจะไม่ถึงขนาดเป็นบทบัญญัติของกฎหมายแต่มีลักษณะเป็นคำแนะนำที่ใช้ควบคู่ไปกับกฎหมายและกฎหมายลำดับรองที่หน่วยงานต่างๆ ประกาศใช้บังคับ หากสถานประกอบการใดสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานกลางดังกล่าวหน่วยงานของรัฐควรให้การรับรองมาตรฐานเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าใช้บริการว่าสถานประกอบการนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีปัญหาในการเข้ามาควบคุมธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์อยู่ หากมีการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจลักษณะทานองเช่นนี้เหมาะสมจะทำให้ธุรกิจนี้เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยมีรายได้และมีความมั่นคงในทางธุรกิจและส่งผลดีต่อธุรกิจโดยรวมได้มากขึ้น รวมไปถึงการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์และป้องกันปัญหาโรคติดต่อหรือความเดือดร้อนร ทาญต่อคนในสังคมได้ ซึ่งประเด็นที่ส คัญที่สุดที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาและสร้างมาตรฐานในการดูแลธุรกิจสถานรับฝากเลี้ยงสัตว์คือการออกกฎหมายเฉพาะที่มีแนวทางชัดเจนให้ผู้ประกอบการและผู้รับบริการปฏิบัติตามเพื่อนำไปสู่มาตรฐานในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ที่อยู่ในการดูแลของสถานรับบริการฝากเลี้ยงสัตว์อย่างดีที่สุด

บรรณานุกรม

งานศึกษาอิสระ

ศลิศา สุทธิเสริม, “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารที่มีสัตว์เลี้ยงเพื่อนันทนาการ (คาเฟ่สัตว์เลี้ยง)”

วันฤดี สุขสงวน (2559), “การศึกษาความสามารถในการทากาโรและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

ธงชัย เฉลิมชัยกิจ และมณฑล เลิศวรปรีชา, “ความชุกของเชื้อเอนเทอโรคอคคัสที่ดื้อยาแวนโคมัยซินในสัตว์เลี้ยงสุนัขและแมวในประเทศไทย : รายงานผลการวิจัย”

Rattana silpkalcham, R. (2016), “A study of factors influencing behavioral intentions to repurchase towards Cat Cafe in Thailand: a case study of Cataholic Café”

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, “บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 : ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา,”

ประพิมพ์พรรณ เงินทิพย์ (2554), “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์”

ศุภมาส ชินวินิจกุล (2557), “การคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์”

เมธาวรินทร์ จ นงศ์ธรรม (2562), “ปัญหาการกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ พ.ศ. 2557 เปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา”

ออนไลน์

Grandgeorge, M., & Hausberger, M. (2011), Human-animal relationships: from daily life to animal-assisted therapies, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22194075/>

นางสาวนาฐา ฤทธิไธ, สัตว์เลี้ยงแสนรัก, [ออนไลน์], 21 มีนาคม 2563

แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/satwleiyngsaenrak262>

Skinner, J., Smith, A. C., & Swanson, Introduction: A Different Animal. In Fostering Innovative Cultures in Sport, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-78622-3>

อ.น.สพ.ดร.เศรษฐกิตย จิตเสนาะ, ว่าด้วยเรื่องของ...สถานพยาบาลสัตว์ ตอนที่ 1, [ออนไลน์],

วันที่ 21 มีนาคม 2563

แหล่งที่มา: <https://www.yippeehappy.com>

Huwig, A., Freimund, S., Käppeli, O., & Dutler, H. Mycotoxin detoxication of animal feed by different adsorbents. Toxicology letters, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

https://www.bentoli.com/wpcontent/uploads/2016/12/mycotoxin_reference.pdf

Darian M.Ibraghim, “The Anticruelty Statute : A Study in Animal Welfare.” Journal of Animal Law and Ethics 1, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=759264

Nuttachit, ตลาดสัตว์เลี้ยง เพื่อนแก้เหงา เต็บโตเท่าไทร, [ออนไลน์], วันที่ 23 มีนาคม 2563

แหล่งที่มา: <https://marketeroonline.co/archives/130973>

ทีมข่าว TCJ, คนไทยรั้ง:ธุรกิจสัตว์เลี้ยงไทยมีมูลค่ามากกว่า 3.2 ล้านบาท : ปี, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://www.tcijthai.com/news/2019/01/scoop/8726>

กรกมล วรรณพวง บุบผชาติ, พิษชาพร กาลังงาม, & สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าของสุนัขในการเลือกใช้บริการที่พักที่สามารถนำสุนัขเข้าพัก, [ออนไลน์]
แหล่งที่มา:

http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/715/rmutrconth_69.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Pet Business รวมทุกปัจจัยที่คุณต้องรู้, [ออนไลน์]

แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbanksme.com/en/pet-business>

Alice Johnston, India's first dog hotel is here, and it's super-luxurious,

[ออนไลน์], แหล่งที่มา:

<https://theculturetrip.com/asia/india/articles/indias-first-dog-hotel-is-here-and-its-super-luxurious/>

เชี่ยวชาญ ไพศาลธีระจิต, ลักษณะอาคารชุดและสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารชุดที่อนุญาตให้เลี้ยงสัตว์ในกรุงเทพมหานคร, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

<file:///Users/toonkanittha/Downloads/189579-Article%20Text-831302-1-10-20200418.pdf>

สัตว์แพทย์สัตว์ทดลอง, สวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare), [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

<https://nlac.mahidol.ac.th/acth/index.php/veterinarian/animal-welfare/36-veterinarian>

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, บทวิเคราะห์ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยงประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2561/T26/T26_201812.pdf

พิษณุ หน่อค และภัทราวุธ แก้วด ว การเลี้ยงสัตว์, 3 เมษายน 2563,

[ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/karleiynsatw301/satw-thi>

Doris Lin, “Do animal rights activists want animals to have the same rights as people?”

[ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://www.thoughtco.com/what-are-animal-rights-127600>

Herzog Jr, H. A., (1993), “The movement is my life”: The psychology of animal rights activism [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

https://fewd.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/inst_ethik_wiss_dialog/Herzog__Harold_A_1993_The_movement_is_my_life.pdf

Sarinya Roobyai D.V.M., สวัสดิภาพสัตว์. [ออนไลน์], 4 เมษายน 2563

แหล่งที่มา:

<https://medium.com/@Sarinya.Robyai/%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B9%8C-755a5a6c17b>

Francione, G. (2010), Introduction to animal rights: Your child or the dog?, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://www.abolitionistapproach.com/books/introduction-to-animal-rights-your-child-or-the-dog/>

Mellor, D. J. (2016), Updating animal welfare thinking: Moving beyond the “Five Freedoms” towards “a Life Worth Living”, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4810049/>

Steven P. McCulloch, A Critique of FAWC’s Five Freedoms as a Framework for the Analysis of Animal Welfare, *Journal of Agriculture and Environment Ethics*, page 959-961

World Society For the Protection of Animals, Animal Welfare included in new Standards for Social Responsibility [ออนไลน์],

แหล่งที่มา:

<http://www.vetclick.com/news/animal-welfare-included-in-new-standards-for-socialresponsibility-p1171.php>.

Bowles, D., Paskin, R., Gutiérrez, M., & Kasterine, Animal welfare and developing countries: opportunities for trade in high-welfare products from developing countries, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา: <http://worldanimal.net/our-programs/international-policy/animal-welfare-and-development>

ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan), The definition of Cruelty to animals
[ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.alive-net.net/english/en-law/index.html>

Frank R., Ascione, Animal Abuse and Youth Violence, [ออนไลน์],
แหล่งที่มา: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/188677.pdf>

Mark R., Dadds, Cynthia M, Turner and John McAloon, Developmental Links between Cruelty
to animals and Human Violence, [ออนไลน์],
แหล่งที่มา: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1375/acri.35.3.363>